

**Sør-Aurdal
kommune**

Budsjett og økonomiplan 2013 - 2016

Vedtatt i kommunestyret 18.12.12, sak 080/12

INNHALDSFORTEGNELSE:

RÅDMANNENS INNLEDNING.....	5
ØKONOMISKE RAMMER	6
INVESTERINGSPROSJEKTER	7
HOVEDOVERSIKT DRIFT	8
BEFOLKNINGSUTVIKLING	9
HISTORIKK	9
PROGNOSE FOR BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN I PLANPERIODEN	9
ØKONOMISKE FORUTSETNINGER	10
INNTEKTS- OG FORMUESSKATT	10
RAMMETILSKUDD	10
INNBYGGERTILSKUDD.....	10
SKJØNNSMIDLER	11
SMÅKOMMUNETILSKUDD / DISTRIKTSTILSKUDD SØR-NORGE.....	11
FINANS	11
RENTEKOMPENSASJON.....	11
RENTEINTEKTER OG RENTEUTGIFTER, AVDRAG PÅ LÅN	11
UTGIFTSFORUTSETNINGER.....	12
DRIFT OG INVESTERING.....	12
LØNNS- OG PRISFORUTSETNINGER	12
GENERELT OM DEN ØKONOMISKE UTVIKLINGEN, HOVEDTALL.....	13
LANGSIKTIG GJELD.....	13
FOND 13	
NETTO DRIFTSRESULTAT.....	13
FELLES FOR DRIFTSOMRÅDENE	14
ÅRSVERKSRAMME	14
INTERNE STAB- OG STØTTEFUNKSJONER.....	16
PLAN, NÆRING, UTVIKLING OG KULTUR.....	18
HOVEDMÅL.....	18
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	20
OPPLÆRING SKOLE.....	22
HOVEDMÅL.....	22
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	22
OPPLÆRING BARNEHAGE.....	29
HOVEDMÅL.....	29
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	29
HJEMMETJENESTE.....	32
HOVEDMÅL.....	32
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	32
SØR-AURDALSHHEIMEN	35
HOVEDMÅL.....	35
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	35
MILJØARBEIDERTJENESTEN	37

HOVEDMÅL.....	37
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	37
HELSE OG FAMILIE	40
HOVEDMÅL.....	40
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	40
DRIFT / VEDLIKEHOLD.....	43
HOVEDMÅL.....	43
NØKKELTALL – FAKTATALL OG MÅLEKART FOR PLANPERIODEN	43
INVESTERINGSPROGRAM	46
SAMLET OVERSIKT INVESTERINGSPROSJEKTER	46
KOMMENTARER.....	47
FINANSIERING AV INVESTERINGER.....	51

Rådmannens innledning

Økonomiplanen gir et økonomisk bilde av de prioriteringer som er skissert. Årsbudsjettet er første år i økonomiplanen.

Det er innført styrings- og rapporteringssystem i kommunen som tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel, og gjør overordnede mål mer konkrete og målbare. Det er utarbeidet et målkart for den enkelte tjeneste, og rådmannen sammen med tjenestelederne skal sette i gang de tiltak som er nødvendige for at målene skal nås. Ved kvartalsrapporter og årsmelding skal det rapporteres tilbake til det politiske nivå på måloppnåelse.

Regjeringen legger opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter. Denne inntekstveksten må ses i sammenheng med konsekvenser av den demografiske utviklingen for kommunesektoren. Den foreslåtte inntekstveksten legger til rette for styrking av det kommunale tjenestetilbudet ut over det som kreves for å holde tritt med befolkningsutviklingen.

Regjeringen legger videre vekt på at det i offentlig sektor utvikles gode fellesløsninger for IKT som både staten, fylkeskommuner og kommuner kan ha nytte av.

Nødnett skal bygges ut og dekke hele landet, ferdigstilles innen utgangen av 2015.

Regjeringen har som mål å ha en god og effektiv offentlig sektor. Kommunesektoren forvalter en stor del av fellesskapets ressurser, og har et ansvar for mange store og viktige velferdstjenester. For å sikre innbyggerne høy grad av velferd og fortsatt oppslutning om det kommunale selvstyret, må kommunesektoren yte tjenester av god kvalitet.

Det legges opp til en videreføring av samhandlingsreformen, med økt vekt på forebyggende og helsefremmende arbeid

Beregninger viser en vekst i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) fra 2012 til 2013 med omlag kr. 7,8 mill.

Med de inntektsrammene som nå er gitt i statsbudsjettet er det lagt vekt på i størst mulig grad å videreføre et etablert tjenestenivå. Det er tatt utgangspunkt i styringssystemet med gjeldende planverk, supplert med utfordringer slik de er beskrevet i siste årsmelding, og ikke minst dialogkonferansen i juni. I tillegg er det gitt visse politiske signaler gjennom formannskapetets behandling av foreløpige budsjetttrammer.

Som vanlig er ikke inntektsrammen slik at alle ønsker kan prioriteres. Utover videreføring av tjenestenivået er det foreslått betydelige investeringer. Delvis i sammenheng med dette er det også foreslått en økning i stillingsrammen for drift/vedlikehold og planstaben, slik at en felles bygningsingeniør kan ivareta større oppfølgingsoppgaver sammen med løpende drift. Ellers er det en betydelig satsing på brannvesenet; en oppfølging fra årets budsjett.

NAV Valdres er fra 2012 organisert etter kommuneloven sine regler om vertskommunesamarbeid § 28, med Nord Aurdal som vertskommune.

Arbeidet med en strategisk kompetanseplan for alle tjenester i hele kommunen vil fortsette også i 2013. I budsjettforslaget er det avsatt en sentral pott til kompetanseheving på kr. 203.000. Dette kommer i tillegg til budsjetterte kompetansemidler innen hver enkelt tjeneste. Til sammen

utgjør avsetningene til kurs/opplæring 1,2 % av fast lønn i foreslått budsjett. Målsettingen fastsatt i driftstilpasningsprosessen er som kjent at denne etter hvert skal være på 3 %, slik at det fortsatt er et stykke igjen til målet er nådd.

Økonomiske rammer

Kommunen forsøker å følge opp de sentrale myndigheters styringssignaler i forhold til satsing på ulike tjenesteområder, med de forventninger dette medfører. Vi har gjennom flere år hatt en sterkere vekst i lønns- og personalkostnadene våre enn utviklingen i de frie inntektene har gitt rom for, men denne situasjonen er noe forbedret de tre siste årene, bl.a. som følge av den gjennomførte driftstilpasningsprosessen. Store investeringsprosjekter er også gjennomført, noe som har gitt kommunen en høy lånegjeld.

I kommunestyrets vedtak legges det opp til at netto driftsresultat vil utgjøre mellom 0,7 og 1,4 % av sum driftsinntekter i økonomiplanperioden. For enkelte år er dette akseptabelt, men over tid må kommunen forsøke å heve resultatet til mellom 3 og 5 %.

Utfordringen vår er fortsatt å begrense den årlige kostnadsveksten. Med de vedtatte investeringsprosjektene vil lånegjelden øke kraftig, og det er bekymringsfullt i forhold til å binde opp driftsmidler til renter og avdrag i årene framover.

Rammetilskuddet beregnes med bakgrunn i bl.a. befolknings sammensetningen i vår kommune sett i forhold til landet som helhet. Fra 2011 er det gjort betydelige endringer i kostnadsnøklerne bl.a. i forbindelse med endringen i barnehagefinansieringen, og det fører til at utgiftsutjevningen får en relativt mindre betydning enn innbyggertilskuddet i den nye modellen.

Selv om det beregnede utgiftsbehovet blir redusert ser vi at vi fortsatt har et stort antall elever som har krav på spesialundervisning, og innen hjemmetjenesten og miljøarbeidertjenesten er det et konstant og økende press på tjenester. På den annen side er presset på sykehjemsplasser stabilt. Reduksjonen av sykehjemsplasser videreføres, og vi holder muligheten åpen for periodevis salg av plasser.

De forskjellige betalingssatser og gebyrer vedtas årlig som en del av budsjettvedtaket. Det vises til eget gebyrhefte der de foreslåtte endringene framgår.

I økonomiplanperioden er det nødvendig å vurdere nivået spesielt på gebyrer knyttet til vannforsyning og avløp. Vi har en lav dekningsgrad på disse gebyrene, og vi er avhengige av å utnytte inntektpotensialet vårt best mulig.

Eiendomsskatt er tidligere innført for verker og bruk samt Bagn tettsted. Kommunestyret nedsatte en arbeidsgruppe som i 2010 leverte en rapport der forskjellige alternative løsninger for eiendomsskatt er vurdert. En innføring av eiendomsskatt for hele kommunen vil kunne gi oss merinntekter mellom 3,2 og 19,4 mill. kr., avhengig av innretning.

Kommunestyret har ikke tatt endelig stilling til evt. endringer når det gjelder eiendomsskatt. I 2013 utgjør eiendomsskatten fra verker og bruk omtrent 7,4 mill. kr., mens det for boliger i Bagn tettsted utgjør omtrent 0,2 mill. kr.

Slik inntektene fra skatt og rammetilskudd ser ut til å utvikle seg er kommunen avhengig av inntektene fra eiendomsskatt for å opprettholde kommunens tjenestetilbud.

I økonomiplanen er eiendomsskatten videreført med dagens nivå. Det er et aktuelt spørsmål om det er nødvendig å vurdere endringer i denne sammenheng. Dersom en ikke ønsker å ta opp igjen rapporten fra 2010 nå, kan det være et alternativ å vurdere nytaksering av eksisterende

eiendomsskatteobjekter. Det er sannsynlig at en nytaksering av bl.a. kraftselskapenes linjenett kan gi noe merinntekter.

Investeringsprosjekter

De største investeringene som foreslås i perioden er knyttet til brannvesen, skole, avløpsrensing, energiøkonomisering/EPC og boliger for miljøarbeidertjenesten. Brannvesenet foreslås oppgradert med både utstyr og ny brannstasjon i perioden, med til sammen 12,55 mill. kr. Det er foreslått 45 mill. kr. til SAUS/Fossvangområdet med ny C-blokk og flerbrukshall (i tillegg til tidligere bevilgninger). Oppgradering av Bagn renseanlegg foreslås med 8,8 mill. kr. (i tillegg til tidligere bevilgninger), og det legges til rette for ENØK-tiltak med 6,25 mill. kr. (i tillegg til tidligere bevilgninger). Innen miljøarbeidertjenesten er tidligere kommunestyrevedtak fulgt opp med forslag om 5 mill. kr. til forsterket bolig (i tillegg til tidligere bevilgninger). Her er det også aktuelt å inngå et offentlig/privat samarbeid om bygging av bofelleskap med 3,4 mill. kr. (i tillegg til tidligere bevilgninger).

Tidligere vedtatte investeringsprosjekter som ikke er ferdigstilt videreføres til 2013. Disse fremkommer i egen oversikt i budsjettdokumentet.

Nærmere beskrivelser av investeringsprosjektene er gjort i eget kapittel om investeringsprogrammet.

Hovedoversikt drift

Sør-Aurdal kommune Økonomiplan 2013-2016						
ENDELIG ØKONOMIPLAN						
Tekst	Regnskap	2012	Budsjett			
	2011		2013	2014	2015	2016
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	-8 830 883	-7 964 000	-9 259 000	-9 490 000	-9 727 000	-9 970 000
Andre salgs- og leieinntekter	-22 646 499	-19 236 000	-22 239 000	-22 795 000	-23 365 000	-23 949 000
Overføringer med krav til motytelse	-41 077 622	-34 554 000	-35 874 000	-37 771 000	-39 715 000	-40 708 000
Rammetilskudd	-108 611 906	-117 458 000	-119 822 000	-124 413 000	-129 203 000	-133 886 000
Andre statlige overføringer	-7 176 215	-6 572 000	-6 708 000	-6 876 000	-7 048 000	-7 224 000
Andre overføringer	-1 338 523	-655 000	-1 149 000	-1 178 000	-1 207 000	-1 237 000
Inntekts- og formuesskatt	-58 473 171	-60 603 000	-64 177 000	-66 781 000	-69 487 000	-72 346 000
Eiendomsskatt	-6 725 194	-7 646 000	-7 646 000	-7 645 000	-7 645 000	-7 645 000
Andre direkte og indirekte skatter	-744 474	-737 000	-744 000	-744 000	-744 000	-744 000
Sum driftsinntekter	-255 624 487	-255 425 000	-267 618 000	-277 693 000	-288 141 000	-297 709 000
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	136 319 656	137 190 000	146 545 000	153 140 000	157 734 000	164 832 000
Sosiale utgifter	25 284 731	26 248 000	27 148 000	28 370 000	29 221 000	30 536 000
Kjøp av varer og tj., inngår i komm. tj.prod.	27 298 990	29 901 000	28 903 000	29 770 000	30 663 000	31 583 000
Kjøp av tjenester, erstatter komm. tj.prod.	31 494 541	31 960 000	37 249 000	38 366 000	39 517 000	40 703 000
Overføringer	12 291 625	15 589 000	13 765 000	13 765 000	13 765 000	13 765 000
Avskrivninger	8 073 736	8 088 000	8 088 000	8 088 000	8 088 000	8 088 000
Fordelte utgifter	-541 800	-831 000	-823 000	-823 000	-823 000	-823 000
Sum driftsutgifter	240 221 480	248 145 000	260 875 000	270 676 000	278 165 000	288 684 000
Brutto driftsresultat	-15 403 007	-7 280 000	-6 743 000	-7 017 000	-9 976 000	-9 025 000
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	-917 597	-715 000	-1 015 000	-1 484 000	-1 517 000	-1 614 000
Mottatte avdrag på utlån	-57 575	-	-	-	-	-
Sum eksterne finansinntekter	-975 172	-715 000	-1 015 000	-1 484 000	-1 517 000	-1 614 000
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	6 868 928	6 500 000	6 405 000	6 615 000	6 752 000	6 385 000
Avdrag på lån	5 819 152	5 673 000	6 788 000	7 999 000	8 612 000	9 033 000
Utlån	33 500	-	80 000	80 000	80 000	80 000
Sum eksterne finansutgifter	12 721 580	12 173 000	13 273 000	14 694 000	15 444 000	15 498 000
Resultat eksterne finanstransaksjoner	11 746 408	11 458 000	12 258 000	13 210 000	13 927 000	13 884 000
Motpost avskrivninger	-8 073 736	-8 088 000	-8 088 000	-8 088 000	-8 088 000	-8 088 000
Netto driftsresultat	-11 730 335	-3 910 000	-2 573 000	-1 895 000	-4 137 000	-3 229 000
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidl. års regnsk.m. mindreforbruk	-755 958	-7 703 000	-	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-260 000	-470 000	-601 000	-1 778 000	-	-
Bruk av bundne fond	-2 113 424	-2 112 000	-2 379 000	-2 379 000	-2 379 000	-2 379 000
Sum bruk av avsetninger	-3 129 382	-10 285 000	-2 980 000	-4 157 000	-2 379 000	-2 379 000
Overført til investeringsbudsjettet	1 063 784	4 738 000	4 775 000	5 304 000	5 024 000	2 704 000
Avsatt til dekn. av tidl. års regnsk.m. merforbr.	-	-	-	-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond	451 000	8 710 000	30 000	-	744 000	2 156 000
Avsatt til bundne fond	5 642 300	747 000	748 000	748 000	748 000	748 000
Sum avsetninger	7 157 084	14 195 000	5 553 000	6 052 000	6 516 000	5 608 000
Regnskapsmessig mindreforbruk	7 702 633	-	-	-	-	-
Regnskapsmessig merforbruk	-	-	-	-	-	-
Resultat etter interne finanstransaksjoner	0	-	-	-	-	-

Befolkningsutvikling

Historikk

År	Folke- mengde 1. januar	Levende -fødte	Døde	Fødsels- oversk.	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- flytting	Folke- tilvekst	Endring i %
2000	3 389	41	50	-9	122	135	-13	-22	-0,65 %
2001	3 367	32	51	-19	113	109	4	-15	-0,45 %
2002	3 352	36	42	-6	107	127	-20	-26	-0,78 %
2003	3 326	42	72	-30	104	149	-45	-75	-2,25 %
2004	3 251	32	42	-10	133	109	24	14	0,43 %
2005	3 265	27	42	-15	117	124	-7	-22	-0,67 %
2006	3 243	31	43	-12	82	119	-37	-49	-1,51 %
2007	3 194	27	35	-8	122	132	-10	-18	-0,56 %
2008	3 176	34	39	-5	121	88	33	28	0,88 %
2009	3 204	31	52	-21	112	109	3	-18	-0,56 %
2010	3 186	17	32	-15	125	133	-8	-23	-0,72 %
2011	3 174	35	48	-13	129	126	3	-10	-0,32 %
2012*	3 154	17	22	-5	48	60	-12	-17	
Gj.sn. siste 10 år		31	45	-14	114	120	-6	-20	-0,62 %
Gj.sn. siste 5 år		28	40	-12	112	116	-4	-16	-0,50 %

Kilde: SSB. * okt. 2012. Tall for 2012 gjelder pr. 1. halvår
Sør-Aurdal kommune har hatt en negativ befolkningsutvikling de siste 10 år, med en gjennomsnittlig årlig reduksjon på omlag 20 innbyggere.

Prognose for befolkningsutviklingen i planperioden

	2012	2013	2014	2015	2016
Innb. 0-5 år	194	197	202	180	187
Innb. 6-15 år	393	394	372	361	359
Innb. 16-66 år	1 972	1 957	1 946	1 944	1990
Innb. 67-79 år	379	388	404	422	424
Innb. 80-89 år	170	175	168	161	156
Innb. 90 år og over	46	44	38	44	48

Framskrivningen er hentet fra SSB sine prognoser. Hovedalternativet for framskrivning av befolkningen er gitt navnet MMMM, som står for mellomnivået for henholdsvis fruktbarhet, levealder, innenlands flytting og nettoinnvandring.

Som det framgår av tabellen er det i denne framskrivningen forventet nedgang i de yngste aldersgruppene 0 – 16 år. Også en svak nedgang i aldersgruppen 16 – 67 år.

Økonomiske forutsetninger

Inntekts- og formuesskatt

Skatteveksten har på landsbasis de senere år vært høy, mens den for Sør-Aurdal har vært svakere og mer variabel fra år til år. Etter en nedgang i 2011 forventes det en økning i 2012. I økonomiplanen er det lagt inn en skattevekst tilsvarende det som er beregnet på landsbasis, ut fra KS sine prognoser.

Inntekter (1000 kr.)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekts- og formuesskatt	60 240	58 473	61 042	64 177	66 781	69 487	72 346
Endring fra året før	2,5 %	-2,9 %	4,4 %	5,1 %	4,1 %	4,1 %	4,1 %
Prosent av landsgjennomsnittet	79,4 %	81,2 %	80,9 %	80,7 %	80,7 %	80,7 %	80,7 %

Skatt er sammen med rammetilskuddet den viktigste inntektskilden for kommunen, og utgjør det vesentligste av de frie inntektene.

Skatteinntektene utgjør i 2013 og resten av økonomiplanperioden 24 % av kommunens totale driftsinntekter.

Rammetilskudd

Etter dagens prognoser vil utgiftsutjevningen øke med anslagsvis 3,8 mill. kr. i økonomiplanperioden. Samtidig vil innbyggertilskuddet bli økt med 9,2 mill. kr. og netto inntektsutjevning øker.

Inntekter (1000 kr.)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Utgiftsutjevningen	38 769	33 678	31 865	34 234	35 475	36 730	38 035
Inntektsutjevning	11 213	9 267	9 906	10 618	11 049	11 497	11 970
Innbyggertilskudd	32 419	60 666	65 980	68 431	71 478	74 664	77 670
Overgangsordninger/tillegg	1 796	485	3 013	28	0	0	0
Skjønnsmidler	375	250	1 100	1 350	1 250	1 150	1 050
Småkomm./distriktstilskudd	4 338	4 839	4 996	5 161	5 161	5 161	5 161
Rammetilskudd	88 910	109 185	116 860	119 822	124 413	129 202	133 886

Sammen med skatteinntektene er rammetilskuddet den delen av kommunens inntekter som utgjør de frie inntekter. Rammetilskuddet beløper seg til 44 - 45 % av de totale driftsinntektene i økonomiplanperioden. Tabellen over viser de forskjellige elementene i rammetilskuddet.

Innbyggertilskudd

Dette er et likt tilskudd pr. innbygger, og utgjør i 2013 kr. 21.786. Det er beregnet en økning i innbyggertilskuddet i perioden som følge av senket skatteandel, slik at beløpet pr. innbygger i 2016 er økt til kr. 24.728.

Skjønnsmidler

Skjønnsmidlene tildeles av fylkesmannen etter en samlet vurdering av kommunenes utfordringer samt forhold kommunene kan legge vekt på gjennom søknad. Sør-Aurdal får for 2013 kr. 1.350.000.

Småkommunetilskudd / Distriktstilskudd Sør-Norge

Småkommunetilskuddet har tidligere vært utbetalt til kommuner med under 3.200 innbyggere. I 2009 ble det innført et nytt Distriktstilskudd for enkelte kommuner i Sør-Norge med over 3.200 innbyggere, samtidig som utmålingen av småkommunetilskuddet ble endret. Det er folketallet pr. 1. januar i året før budsjettåret som legges til grunn ved utmålingen av tilskuddet. Størrelsen på småkommunetilskuddet er økt fra 2012.

Finans

Rentekompensasjon

Det vil bli søkt om rentekompensasjon for låneopptak som knytter seg til utbedringer og evt. utbygginger ved skolene.

Fra tidligere prosjekter mottar kommunen rentekompensasjon for Reform-97, utbygging av omsorgsboliger og sykehjemsplasser og utbygging ved Sør-Aurdal ungdomsskole. Tilskuddene baserer seg på Husbankens lånerenter, og vil med dagens rentesatser utvikle seg slik i økonomiplanperioden:

(Tall i 1000 kr.)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Reform '97	257	251	245	239	233	227
SAUS	345	325	305	286	264	241
Omsorg/sykehjem	2 437	2 226	2 123	2 093	2 062	2 032
Sum tilskudd	3 039	2 802	2 673	2 618	2 559	2 500

Renteinntekter og renteutgifter, avdrag på lån

Renter/avkastning på innskudd og plasseringer beregnes til gjennomsnittlig 2,5 % i 2013, 2,75 % i 2014, 3,0 % i 2015 og 3,25 % i 2016.

Renteutgiftene på nye lån beregnes å ligge gjennomsnittlig 0,45 % lavere, altså 2,05 % i 2013, 2,3 % i 2014, 2,55 % i 2015 og 2,8 % i 2016.

Renter på eksisterende og nye lån er lagt inn i økonomiplanens forutsetninger.

Avdrag på lån er budsjettert ut fra vedtatte avdragsplaner og forutsatte nye låneopptak.

Utgiftsforutsetninger

Drift og investering

I samsvar med regnskapsforskriftene er kommunens budsjett inndelt i en driftsdel og en investeringsdel.

Av driftsbudsjettet er omtrent 64 % bundet opp i lønn og sosiale utgifter, resten skal dekke kostnader til tjenestekjøp, materiell og utstyr til kommunens tjenesteproduksjon. Driftsutgiftene er nokså stabile, med en årlig økning på mellom 2,6 og 3,7 % i snitt.

Investeringsbudsjettet varierer mer fra år til år, og omfatter enkeltprosjekter som for en stor del finansieres med låneopptak. Med en solid driftsøkonomi ville en større del av investeringene kunne bli finansiert med egne midler, noe som fører til mindre rente- og avdragsutgifter i framtiden. Betaling av renter og avdrag er en vesentlig utgiftspost i driftsbudsjettet vårt.

Lønns- og prisforutsetninger

Det er gjennomgående benyttet følgende budsjettforutsetninger:

Pensjon	fellesordningen:	15,90 %
	sykepleiere	18,60 %
	lærere	11,31 %
Arbeidsgiveravgift:		6,40 %
Andre driftsutgifter:		0,00 %
Inntektsposter:		varierende

Beregnet utgift til lønnsoppgjør er i det alt vesentlige plassert på felles tjenesteområde, og blir fordelt når resultatet er kjent. 2013 er et mellomoppgjør og en regner med at avsatte midler er tilstrekkelig.

Det har ikke vært mulig med en generell prisjustering av utgifter, slik at i realiteten er det faktiske endringer og nedjustering der det er mulig som er lagt til grunn for å oppnå budsjettbalanse.

Generelt om den økonomiske utviklingen, hovedtall

Langsiktig gjeld

(Tall i 1000 kr.)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Lånegjeld 1/1	139 075	144 375	162 260	186 485	198 300	206 982
Låneopptak	11 401	23 844	31 299	20 100	17 580	8 100
Avdrag	6 100	5 959	7 074	8 285	8 898	9 319
Lånegjeld 31/12	144 375	162 260	186 485	198 300	206 982	205 763
Pr. innbygger	46	51	59	63	66	65

Det største låneopptaket i 2013 og resten av økonomiplanperioden er knyttet til SAUS/Fossvang og ny C-blokk, evt. flerbrukshall.

Fond

(Tall i 1000 kr.)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bundne driftsfond	14 336	12 671	11 040	9 409	7 778	6 147
Ubundne inv.fond	10 949	10 374	10 374	10 374	10 374	10 374
Bundne inv.fond	1 129	1 129	1 129	1 129	1 129	1 129
Disposisjonsfond	5 649	13 889	13 318	11 540	12 284	14 440
Sum fondsmidler	32 063	38 063	35 861	32 452	31 565	32 090

Det legges opp til omtrent uendrede fondsreserver i planperioden. Det er helt nødvendig å bygge opp igjen disposisjonsfondet slik at vi har mulighet til å møte uforutsette hendelser i driften. Disposisjonsfondet alene bør utgjøre mellom 10 og 15 % av driftsinntektene. I 2013 vil disposisjonsfondet etter kommunestyrets vedtak utgjøre 5,0 %, mens det etter forutsetningene i økonomiplanperioden er redusert til 4,9 % i 2016.

Netto driftsresultat

(Tall i 1000 kr.)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Driftsinntekter	255 624	252 591	269 618	278 743	288 218	297 788
Netto driftsresultat	11 730	3 910	2 573	1 895	4 137	3 229
Netto driftsres. i %	4,59 %	1,55 %	0,95 %	0,68 %	1,44 %	1,08 %

I planperioden vil gjennomsnittlig driftsresultat etter kommunestyrets vedtak være 1,04 %. Det er godt under målsettingen om å få et stabilt resultat på mellom 3 og 5 %.

Forutsetningen for disse resultatene er at driftsnivået ikke økes vesentlig, og et stort usikkerhetsmoment her er hvordan vi klarer å tilpasse oss de økte utfordringene i samhandlingsreformen. Tjenestenivået forutsettes videreført på dagens nivå.

Felles for driftsområdene

Årsverksramme

Gjennom tjenestestedenes kommentarer fremgår det at Sør-Aurdal kommune har følgende utvikling i faste stillingshjemler:

Ansvar/tjeneste		2012	2013
150	1200 Rådmannens stab	7,7	7,2
	1205 Kommunekassen	3,8	3,8
	1210 Tingvoll - fellesfunksjon	0,5	1
	1810 Hovedtillitsvalgt	0,2	0,3
154	4720 Kulturadministrasjon	0,6	0,6
	5000 Kart og oppmåling		1,8
	5010 Plan	7,5	4,2
	5020 Bygge- og delesaksbehandling		2
	5205 Landbruk	2	2
160	4000 Norskopplæring innvandrere	1,2	1,2
	4300 Innvandrer-tjenesten	1,5	1,5
170	1235 Innkjøp Valdres	1	1
200-204	Skole undervisn.pers.	50,58	52,4
200-204	Skole/SFO - ass., merkantil	8,49	8,52
210	2250 Tjenesteleder skole	1	1
	2600 Kulturskolen	1,65	2,05
	4005 Grunnskoleopplæring voksne		0,2
	4900 Vassfaret leirskole	1,75	1,75
300-303	Barnehage	28,6	29,6
310	2005 Barnehage felles drift	1	1
	2255 Logopedtjeneste		0,4
350	Sør-Aurdal folkebibliotek	1,5	1,5
400	Helsesøster, helsestasjon	3,3	3,3
401	NAV - kommunal	1,5	
402	Fysioterapitjeneste	2,9	2,9
403	3405 Administrasjon hjemmetjenesten	2	2
	3410 Hjemmesykepleie	20,83	20,95
	3415 Hjemmehjelp	5,15	4,55
	3425 Brukerstyrt personlig ass.	2,74	2,74
	4220 Psykisk helsearbeid	6,45	6,45
404	Sør-Aurdalsheimen	48,6	51
405	Miljøarbeidertjenesten	43,45	41,5
	4235 Fekjærtunet		1,5
415	2255 Logopedtjeneste	0,4	
	4160 Kommunelege	0,98	0,98
	4200 Legetjenesten - helseskr.	3,4	3,6
	4190 Tjenesteleder helse og familie	1	1
500	Drift/vedlikeholdstjenesten	17,87	18,68
Sum årsverksramme		281,14	286,17

Økning i årsverksramme på 5,03 årsverk. Ikke alle økninger i stillingshjemler generer nye utgifter i lønnsbudsjettet, da noen midlertidige tilsetningsforhold er blitt omgjort til faste stillinger.

Økning stillingshjemler	Reduksjon i stillingshjemler
0,1 frikjøpsressurs HTV 1 årsv. bygningsingeniør drift / plan 1,82 årsv. lærer 0,4 kulturskolerektor 0,2 voksenoppl / innvandrerskolen 1,0 årsv barnehage, spesialped. ressurs 2,4 årsv. sykehjemmet, vakante hjemler ikke tatt med for 2012 0,2 årsv. helsesekretær 1,5 årsv Fekjærtunet 0,34 årsv. drift, renhold	0,48 årsv. hjemmetjenesten 1,95 årsv miljøarbeidertjenesten (omlegging av tjeneste tilbudet) 1,5 årsv overført NAV Valdres

Interne stab- og støttefunksjoner

Politiske ansvarsområder

Kapittelet omfatter politiske ansvarsområder, interkommunal revisjonsordning, kontingenter (KS, LVK) og overføring til Kirkelig fellestråd.

Endringer fra 2012 til 2013:

- Det er ikke lagt inn midler til møtegodtgjørelse utover de faste møter som formannskapsmøter (9), kommunestyremøter (7), Kontrollutvalg, Eldreråd, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Lagt inn midler til utvidelse av elektronisk saksbehandling (politikerpportal for kommunestyret)
- Vergemålreformen – overformynderiet skal overtas av staten fra 2. halvår 2013.
- Lagt inn midler til stortingsvalg 2013

Kirkelig fellestråd har lagt fram et budsjett med en økning av tillegget til kirkelig virksomhet på kr. 1.266.388,-, herav kr. 97.338,- til lønn (lønnsoppgjør), kr 80.000,- til møtegodtgjørelse, kr 50.000,- utvikling av kirkemusikk og kr 1.039.000,- til vedlikehold/ investering.

Kirkelig fellestråd har pr i dag om lag kr 2,5 mill til disp. gjennom frie fond (oppspart gjennom mindreforbruk av tildelte midler / merinntekter). Det foreslås derfor at disse midlene benyttes til å finansiere tiltak utover det som er lagt i ramma.

Stab / støtte

Ansaret omfatter rådmannens stab og støttefunksjoner for samtlige tjenesteområder. Området omfatter også bibliotek.

Endringer fra 2012 til 2013

- Flytting av lønnsmidler fra sentraladministrasjonen til Tingvoll fellesfunksjon. Gjelder stilling ved ekspedisjonen.
- Redusert utgifter til porto som følge av innføring av elektronisk utsendelse av møtepapirer
- Økning av utgifter til IKT, økte kostnader til lisenser, fagsystem, stillingsøkning
- Inntektsreduksjon i forhold til premieavvik pensjoner på om lag 1,8 mill
- Redusert utgifter til lønnsoppgjør, 2013 er et mellomoppgjør
- Utvidelse ressurs hovedtillitsvalg – frikjøpsressurs avhenger av medlemstall

Utfordringer 2013:

- Det stilles høye forventninger til avdelingen i forhold til service, kvalitet og kompetanse. Det er derfor viktig å benytte ressursene beste mulig som ved å kunne "overlappe", ved at flere kan flere arbeidsoppgaver og dermed redusere sårbarhet. Samlokalisering av avdelingen bidrar også til en bedre ressursbenyttelse.
- Utstrakt bruk av IT verktøy/systemer for å øke servicenivået og effektivisere saksbehandlingen er en nødvendighet. Dette fordrer stadige oppdateringer i forhold til kurs/ opplæring (herunder også kommunens saksbehandlere), og det er helt nødvendig å sette av ressurser til kompetansebygging.

- Arbeidet med en overordnet, strategisk kompetanseplan for hele organisasjonen Sør-Aurdal kommune skal være på plass i løpet av 2013. Arbeidet ledes og koordineres av intern stab og støtte, og krever involvering av mange ansatte innenfor samtlige tjenester.
- Tilrettelegging for utsendelse av sakspapirer til politiske møter digitalt
- Plan for helhetlig digitalt kvalitetssikringssystem er under utarbeiding og skal ferdigstilles og implementeres i 2013.

Plan, næring, utvikling og kultur

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har følgende overordnede mål på området:

Næring, utbygging, samferdsel og arealbruk

- ◆ Kommunen skal legge forholdene til rette for utvikling og vekst innen eksisterende og ny virksomhet til beste for innbyggerne og samfunnets behov.
- ◆ Videreutvikle Sør-Aurdals allsidige næringsliv ved å bygge på eksisterende bedrifter og næringer, samt søke videreutvikling gjennom nye tiltak og etableringer.
- ◆ Universell utforming skal legges til grunn.
- ◆ Kommunen skal prioritere arbeid og aktivitet for ungdom i alderen 18 til 25 år.
- ◆ Opprettholde et levedyktig landbruk med produksjon av mat, trevirke og utmarksprodukter til beste for næringens utøvere og samfunnets behov.
- ◆ Kommunal utbygging skal legges vekt på langsiktighet og økonomisk drift.
- ◆ Ved utbygging skal det legges vekt på løsninger som totalt sett gir lavest mulig kostnader gjennom investeringens levetid.
- ◆ Kommunen skal være en foregangskommune med hensyn til i størst mulig grad å benytte klimanøytral energi og være en pådriver for at ENØK-tiltak hensyntas i alle bygg.
- ◆ Kommunen skal sikre etterspørselen etter drikkevann for innbyggere og tilreisende med vann av forskriftsmessig drikkevannskvalitet.
Drikkevannkildene skal sikres slik at forsyningen blir sikker og økonomisk forsvarlig.
- ◆ Kommunen skal behandle avløpsvann på en slik måte at helse- og miljøskader eller sjenerende forhold ikke oppstår.
- ◆ Vegene er et av de viktigste virkemidlene i distriktspolitikken. Vegnettet er av stor betydning for å opprettholde bosettingen og for å legge til rette for en utvikling i de enkelte bygdene.
- ◆ Kommunen skal arbeide aktivt for å påskynde utbedring av riks- og fylkesveger, og tilrettelegge for rasteplasser og gang- og sykkelvei langs deler av E-16.
Egne ressurser samles for best mulig utvikling i de enkelte bygder der folk bor.
- ◆ Arealressursene skal forvaltes slik at inntjeningen kan øke innenfor et vidt spekter av aktiviteter med basis i en bærekraftig utvikling. Dyrka jord, også tidligere brukt jordbruksareal og produktiv skog, skal sikres som produksjonsgrunnlag for framtidig landbruk. Arealene skal brukes uten å forringes, det biologiske mangfoldet og befolkningens tilgang til friluftsområder skal sikres.
- ◆ Det skal være sterke samfunnsgagnlige årsaker tilstede for å omdisponere dyrka jord til annen bruk.
- ◆ Kommunen har store områder som med fordel kan nyttes til bolig- og ervervsbebyggelse.
Fradeling til slike formål skal det sees "romslig" på dersom det ikke går ut over dyrka mark, arrondering, landskapshensyn eller kulturlandskap.
- ◆ Fritidsbebyggelse avklares gjennom regulering etter overordnet planlegging i kommuneplanens arealdel.
- ◆ Kommunen skal ha en positiv holdning til næringsmessig bruk av verneområdene i kommunen.

- ◆ Kommune skal ha en positiv holdning til utvikling og utbygging av småkraftverk og bidra til at lokale utbyggere gis best mulig vilkår for å bygge ut vannkraft
- ◆ Landbruksplanen for Sør-Aurdal kommune legges til grunn for de fleste landbruksspørsmål i kommunen.

Utfordringer i planperioden

- Innenfor tildelte rammer skal Planavdelingens virksomhet bygge på service, kvalitet og oppdatert kompetanse.
- Forvaltningsoppgavene skal prioriteres, løses forutsigbart og med høy kvalitet.
- ”Kommunal planstrategi” skal benyttes som et redskap for å prioritere de viktigste planoppgavene.
- Arealplanlegging – herunder kommuneplanens arealdel - skal benyttes som et virkemiddel for å sikre en langsiktig ressursforvaltning - og som et redskap i utviklingsarbeidet.
- Innta en aktiv pådriverrolle i arbeidet med oppgradering av riks- og fylkesvegnettet.
- Avdelingen skal framstå som utviklingsrettet og med fokus på bosetting og verdiskaping i næringslivet – herunder landbruket.
- Videreutvikle og holde ved like digitale verktøy for å øke servicenivået og effektivisere saksbehandlingen.
- Oppgradering av brannvesenet
- Være en pådriver til at folkehelsearbeidet får et overordnet fokus i kommunens virksomhet. Sør-Aurdal skal bli en foregangskommune innen folkehelsearbeidet og konkretisere slagordet ”Sør-Aurdal – en frisk kommune i Valdres”.

Kultur

I ”Kommuneplanens samfunnsdel for Sør-Aurdal 2008-2018” heter det:

*I samarbeid med næringsliv, frivillige lag, organisasjoner o.l. skal Sør-Aurdal kommune videreutvikle et **allsidig kultur- og idrettsliv** og sine lokalsamfunn med Bagn som det funksjonelle kommunesenteret.*

Med de tilgjengelige ressurser skal kommunen gi det eksisterende næringsliv så gode rammebetingelser som mulig, samtidig som det samarbeides på alle plan (fylke, region) for å stimulere til utvidelser og nyetableringer.

*Arbeid, bolig, **kultur** og tjenestetilbud vil fortsatt være de viktigste forutsetningene for trivsel i Sør-Aurdal. Folk må i størst mulig grad få bo der de vil, og være sikre på at kommunal service når fram uavhengig av bosted, kjønn og alder. Kommunesenteret skal ha sentrale funksjoner, med livskraftige bygder med mest mulig service også lokalt.*

*Kommunen skal ha et **rikt og allsidig kulturliv**, blant annet gjennom **kulturskolen**, samt bruke **kulturlivet** som virkemiddel for å fremme bosetting.*

*Kommunen vil gjennom **målstyrt anleggsutbygging** bidra til at den samlede anleggsmassen i kommunen gir flest mulig anledning til å drive **idrett og fysisk aktivitet** på sitt nivå der de bor. Det skal sikres varierte og sammenhengende grøntarealer i nærområdet, rom for leik, gang- og sykkelveier og trygg skolevei.*

Bruke fysisk aktivitet for å forebygge sykdom og tilrettelegge for arbeidslivet.

Visjon i ”Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet”:

Idrett og fysisk aktivitet for alle.

I denne visjonen ligger det at kommunen gjennom sin idrettspolitikkk skal legge til rette for den organiserte idretten og egenorganiserte trenings- og mosjonsaktiviteter.

Målgruppe

Alle aldersgrupper, spesielt barn og ungdom.

Visjonen innebærer at hele befolkningen skal ha tilbud om fysisk aktivitet som de finner meningsfylt, og barn og ungdom skal stå i sentrum for kommunens engasjement. Videre anleggsutbygging i kommunen bør i særdeleshet gi prioritet til disse gruppenes behov.

Friluftsliv er en lavterskelaktivitet, som kommunen vil satse på i arbeidet med tilrettelegging for idrett og fysisk aktivitet for alle.

Målsetninger

Overordnet mål:

Kommunen vil gjennom målstyrt anleggsutbygging bidra til at den samlede anleggsmassen i kommunen gir flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet på sitt nivå der de bor.

”Kulturmelding 2006” trekker opp følgende målsetninger for kulturområdet:

- 1) Ha et rikt og allsidig kulturliv.
- 2) Ha et godt samarbeid med lag og foreninger i kommunen.
- 3) Bruke kulturlivet som virkemiddel for å fremme bosetting.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell – kultur

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe 4 (2011)	Oppland (2011)	Landet u/Oslo (2011)
	2009	2010	2011			
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter Enhet: Prosent	1,9	2,1	1,6	2,6	3,6	3,8
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger Enhet: Kroner	881	1 013	832	1 579	1 664	1 755
Netto driftsutgifter til kino per innbygger Enhet: Kroner	17	12	15	4	25	18
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger Enhet: Kroner	87	81	66	38	273	204
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger Enhet: Kroner	67	92	68	112	133	161
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd Enhet: Kroner	10 767	11 523	10 022	8 536	18 700	25 978

Utfordringer i planperioden

- Tilrettelegging for og et godt samarbeid med frivillige lag og foreninger i kommunen om et allsidig kulturtilbud.
- Stimulering av kulturlivet i kommunen.
- Oppfølging av ”Kulturmelding 2006”.
- Oppfølging av ”Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal kommune 2012-2015”.
 - Søknader om spillemidler til anleggsutbyggingen.
- Turkarusellen, samarbeid med idrettslagene i kommunen.
- Den kulturelle skolesekken. Oppfølging av ”Plan for den kulturelle skolesekken”.
- Den kulturelle spaserstokken: Kulturtiltak for eldre.
- Videre drift av Bygdekinoen i kommunen.
- Oppfølging av ”Kommunal planstrategi for Sør-Aurdal kommune 2012-2016”.
 Prioriterte planoppgaver for kultur år 2013:
 - ◆ Revidering ”Kulturmelding 2006”, ev. utarbeiding av ”Kulturplan for Sør-Aurdal”
 - ◆ ”Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet i Sør-Aurdal kommune 2012-2015”: Rullering av handlingsprogrammet for år 2014. Ev. revidering av planen hvis vesentlige forhold tilsier det.
 - ◆ ”Plan for den kulturelle skolesekken i Sør-Aurdal kommune 2012-2015”, årlig rullering av handlingsprogrammet.
- Kostra: Sør-Aurdal bruker relativt lite penger på kultur og kulturskole sammenlignet med andre kommuner, jf. tabellen over.

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2016
Kulturmidler Antall lag og organisasjoner som får utbetalt tilskudd til drift fra kulturmidlene	Telling	53	54	55
Idrett Andel av barn og unge i alderen 0-19 år som er medlemmer i idrettslag (%)	Kulturmiddel-søknader og innbyggerstall 0-19 år fra SSB	56,63	60	70
Anleggsutbygging Antall godkjente spillemiddelsøknader (ordinære anlegg og nærmiljøanlegg)	Telling	5	5	5
Bygdekinoen Tilfredshet med kinotilbudet målt i antall besøkende i gjennomsnitt per kinokveld	Halvårsrapporter fra Bygdekinoen	2011: 28,54	30	32
Den kulturelle skolesekken Antall produksjoner i Den kulturelle skolesekken	Telling Skoleårsrapporter	Skoleåret 2011/12: 25	26	27

Opplæring skole

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på området:

- Elevene i Sør- Aurdal kommune skal møte et godt skolemiljø som gir læring og trivsel for alle
- Kommunen skal skape en felles pedagogisk forståelse for hva et godt skolemiljø er, og gi innsikt i hvordan en kan oppnå dette
- Personalet skal gis kompetanse til å takle hverdagen i klasserommet både praktisk og pedagogisk.
- Skoler og klasser må være så store at det faglige miljøet blir utviklet og elevene kan lære sammen med andre på lik linje. Hensynet til sosialt og pedagogisk miljø for elevene skal være overordnet andre hensyn.
- Tilrettelagt undervisning med tidlig hjelp til barn med spesielle behov er viktig.
- Kommunen skal ha et rikt og allsidig kulturliv, blant annet gjennom kulturskolen, samt bruke kulturlivet som virkemiddel for å fremme bosetting.

Ut i fra dette vil skole fokusere på følgende utfordringer:

- Tilfredsstillende resultat på elevundersøkelsen, foreldreundersøkelsen og medarbeiderundersøkelsen. Områder som mobbing, faglig utfordring, faglig veiledning, motivasjon, mestring, skole-hjemsamarbeid, tilrettelegging av opplæringen og arbeidsro vil være i fokus.
- Skolene skal øke det faglige nivået, målt ved hjelp av nasjonale prøver. Måltall fra år til år vil gi verdifull informasjon over tid (langsiktig utvikling), men det vil kunne vise store variasjoner fra år til år. Det er viktig å huske at elevgrunnet fra ett år til neste vil være ulikt, og slik ikke vil være direkte sammenlignbart. Det ville vært en bedre tilbakemelding å sammenligne resultater fra samme kull for å kunne vurdere læringsutbyttet. Det vil si å sammenligne resultatet for 8.trinn med resultatet denne klassen hadde da de gikk i 5.trinn.
- Flest mulig som ønsker det, skal gis et tilbud via musikk- og kulturskolen

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell skole (KOSTRA)	Sør- Aurdal			Kommune -gr. 4	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011	2011	2011	2010
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning (202), per elev	79 777	83 040	83 812	101 730	80 556	75 622
Netto driftsutgifter til SFO (215) i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,1	0,1	0,1	0,3	0,4	0,4
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	8,5	8,7	10,5	10,2	7,7	8,6
Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt	21,9	26,9	21,2	19,4	17,2	18,3
Elever per kommunale skole	80	103	98	62	172	203
Andel elever med direkte overgang fra gr.skolen til vg.skole.			100	98,9	98,9	97,7

Faktatabell skole (KOSTRA)	Sør- Aurdal			Kommune -gr. 4	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011	2011	2011	2010
Andel lærere med utdanning fra videregående skole eller lavere.			1,9	13,1	8,0	7,5

Vi har dessverre ikke mottatt oversikt over fullføringsgraden for VK1 skoleåret 2011/2012, fra fylkesopplæringsjefen i Oppland.

Faktatabell kulturskole (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe (2011)	Oppland (2011)	Landet u/Oslo (2011)
	2009	2010	2011			
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per innbygger Enhet : Kroner	153	148	197	358	271	254
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, i prosent av samlede netto driftsutgifter Enhet : Prosent	0,3	0,3	0,4	0,6	0,6	0,6
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker Enhet : Kroner	7 664	7 505	7 922	8 444	15 251	15 290
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	22,3	22,9	22,5	28,6	18,6	15,6

Utfordringer i planperioden:

Begnadalen skole:

- Ved Begnadalen skole er det få elever og få lærere. Skoleåret 2012/2013 er det 42 elever ved skolen. Det ligger en utfordring i å legge til rette for et elevmiljø der samtlige elever trives og et utviklende og givende fagmiljø for de ansatte, som omtalt i kommunens samfunnsdel. En så liten skole blir i tillegg sårbare i forhold til fravær blant lærerne. Vi har også skoleåret 2012/2013 problemer med å knytte til oss gode vikarer. For å avhjelpe denne situasjonen er det i budsjettforslaget 2013 lagt inn lønnsutgifter til en 40% fast vikarstilling fra høsten 2014.
- 10 elever begynner i 1.klasse til høsten. Dette er en ressurskrevende gruppe, og vi ser at behovet for spesialundervisning og oppfølging av assistent er større i denne gruppen enn det som er tilfelle i gruppen som går over til ungdomsskolen.
- Det er en utfordring i tilknytning til hvordan vi skal dele inn elevene neste skoleår. Vi ser at en tredeling kan bli vanskelig ut i fra elevtallet i de ulike klassene.
- Vi har en gammel, slitt og dårlig kunst- og håndverksavdeling. Skolen sliter med dårlige redskaper, utslitte skap og hyller. Båndsaga er farlig da bladet stadig går i stykker ved bruk. Den bør derfor skiftes ut.
- I noen klasserom er det ønskelig med nye låsbare skap til materiell og vi må fornye noe utstyr på skolekjøkkenet. Det er et ønske om innkjøp av nye kjeler og 2 kjøkkenmaskiner neste skoleår.

Bagn skule:

- Bygningsmessige utfordringer som det elektriske anlegget, ising på tak, mangel på grupperom, for liten plass til arbeidsrom, nedslitt kjøkken, slitte gulv og for liten lagringskapasitet, se kommentarer til investeringsbudsjettet.
- Det er også en organisatorisk og ressursmessig utfordring i klasserommenes størrelse. I en del tilfeller må gruppene deles, noe som er ressurskrevende ved at det legger beslag på

undervisningspersonell. Det henvises til rapport fra måling av inneklima i forhold til at eksisterende bygningsmasse er for liten sett opp i mot elevtallet i noen av klassene. (JournalpostID:12/9748)

Hedalen barne- og ungdomsskole:

- Naturfagavdelingen og gymavdelingen må rustes opp. Det er fremdeles behov for lydisolering av rom.
- HEBU mangler IKT-utstyr: Det er for få bærbare PC-er ved skolen, og vi har derfor valgt å legge inn ressurser til en utvidelse av maskinparken med 10 PC-er.
- SFO: fra høsten 2012 fikk foreldrene i Hedalen tilbud om SFO. Det er kun 3 elever som deltar på denne ordningen, og vi har ikke funnet budsjettdekning for å kunne videreføre dette tilbudet fra høsten 2013. Det er lagt inn i budsjettforslaget 2013 at tilbudet videreføres ut skoleåret 2012/2013 slik at det skal være forutsigbart for de foreldrene som pr. i dag benytter seg av tilbudet.
- Grupperom, AV-rom/møterom: se kommentarer til investeringsbudsjettet.
- Rådgiver: Det vil oppstå et behov for utdanning av rådgiver. For budsjettet 2013 har vi ikke ressurser innenfor ansvaret skole til å kunne sende en lærer på rådgiverutdanning via kompetanse for kvalitet.

SAUS:

- Tre elever ved SAUS har arbeidslivsfag dette skoleåret. Vi tror det kan øke trivsel og motivasjon, men det er for tidlig å konkludere.
- Takbelegget på B-blokka er skifta, slik at det nå er nytt takbelegg på både A- og B-blokka. Lekkasje i C-blokka er derimot stadig et problem. Det lekker i garderobe, i gymsal ved klatreveggen og i musikkrommet. I salen er det et faremoment at elevene kan gli og falle når det er vann på gulvet
Det er sterkt påkrevd med forgang i prosessen for å skaffe skolen et tidsmessig og funksjonelt bygg. Det er forståelig at det ikke prioriteres å bruke penger på et bygg som skal rives, men det er et bygg som ikke har en akseptabel standard. (Skolen sine ønsker om fasiliteter i nybygg er tidligere sendt tjenesteveg til avdelingsingeniøren.)

Felles for skolene:

- Fra januar 2012 har SAUS deltatt i prosjektet Ny- GIV. Ny-GIV er et sentralt initiert prosjekt der målet er å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Målgruppen er de 10% svakest presterende elevene i 10.klasse, målt ved terminkarakteren 1.termin. Disse elevene skal ha et tilbud om 7,5 klokke timer med grunnleggende lese-, skrive- og regneopplæring fra januar og fram til eksamen. Dette er ressurskrevende i forhold til gjennomføring for elevene og skolering av lærerne. Lærerne melder om bra kursing og god metodikk. Vi har så langt ingen belegg for å si at det fører til en målbar framgang for elevene mht. karakterer og gjennomføringsgrad i Videregående skole, men Ny-GIV kan bidra til å styrke motivasjon og selvtillit, og dermed øke sjansen for å gjennomføre videregående. Det er seint å starte etter jul i 10. klasse, og forsøket kan virke som "et panikk-tiltak". For skolen er den største utfordringen å integrere Ny giv i den øvrige undervisningen. I tillegg ligger det en utfordring i å få tak i egnede lærer til å undervise i denne pedagogikken. Vi kan ikke ta ut de lærerne som i utgangspunktet underviser i faget for å ta over Ny-GIVsatsingen, og det er vanskelig å få tak i noen med godkjent utdanning i 40% fra januar til juni. Fra januar 2013 skal også HEBU gjennomføre Ny-GIVsatsingen dersom de har elever som kommer inn i målgruppen for satsingen.
- Ungdomsskolene: det vil komme til å bli et problem at kommunen ikke har nok utdannede språklærere. Vi har ved tidligere utlysninger sett at vi ikke får knyttet til oss

filologer, bl.a. pga. knappe stillingsrammer. Løsningen kan være at vi videreutdanner allerede fast ansatte lærere, eller at vi utvider stillingsrammen slik at vi kan knytte til oss en språklærer i full stilling. Innenfor budsjetttrammene for 2013 er det dessverre ikke tilgjengelige ressurser til å utdanne allerede ansatte lærere. Det er kun lagt inn ressurser til de som startet videreutdanningen høsten 2012. Det er to lærere som tar engelsk, en lærer som tar rådgiverutdanning og en rektor som deltar på rektorutdanningen. (Læreren jobber 25%, kommunen betaler 25% og staten betaler 50%). Ved SAUS slutter en lærer med språkfaga engelsk og tysk våren 2013. En annen lærer med norsk og engelsk slutter høyst sannsynlig våren 2014. De har henholdsvis 60 % og 80 % stilling dette skoleåret (delvis AFP). Det må ubetinget skaffes undervisningskompetanse i disse tre skolefaga kommende skoleår (høsten 2013). Lærerne ved SAUS har så langt ikke kommet med ønske om videreutdanning innen språkfag, så denne rekrutteringen må skje utenfra.

- Fra 2013 skal ungdomstrinnene i Oppland inngå i et samarbeid med fylkesmannen i Oppland for å sikre implementeringen av Stortingsmelding 22 Motivasjon-Mestring-Muligheter. (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2010-2011/meld-st-22-2010--2011.html?id=641251>) Prosjektet inngår i GNIST: <http://www.gnistweb.no/aktuelt/147/prosjektleder-gnist-oppland.html>
- IKT: Det har i perioder vært knyttet problemer til nettverkene ved skolen. IKT-Valdres og tjenesteleder skole har vært rundt på skolene for å kartlegge noe rundt IKT-bruken. Vi har blant annet sett at det trådløse elevnettet ikke er stabilt nok. Dette kan være bakgrunnen for at påloggingstiden er for lang og at elevene "faller ut" fra elevserver. I tillegg ønsker vi at de ansattes kunnskap om IKT økes. Vi skal arbeide for, i samarbeid med IKT-Valdres, å få til en kompetanseheving på dette området. Kommunen har et ansvar i forhold til kursing i bruken av It`s learning, og de ansatte har et ansvar i det å holde seg faglig oppdatert. Vi ser her for oss en intern kursing.
- Det er en utfordring for samtlige skoler i kommunen å få knyttet til seg kvalifiserte vikarer. I tillegg har vi vært nødt til å ansette lærere uten godkjent utdanning i midlertidige stillinger/vikariat, da det ikke har vært nok kvalifiserte søkere til utlyste stillinger. Det har ikke vært mulig å prioritere 2 stillinger til vikarpool. I budsjettet for 2013 har vi valgt å legge inn 40% ved Begnadalen skole og 40% ved HEBU. Bagn skule og SAUS må prioriteres over budsjettet for 2014.
- Skolene har leaset kopimaskin. Avtalen utløper i januar/februar/mars 2013. Skolene ønsker å kjøpe ny maskin, da dette vil gi vesentlig billigere drift i maskinens levetid. Det er satt av budsjettmidler til et slikt innkjøp, samt løpende utgifter til ny serviceavtale.
- Fra høsten 2013 skal det innføres valgfag for 9.klasse med utgangspunkt i programfag fra videregående. Innføringen av valgfag vil medføre gruppedelinger og et økt behov for lærere samt at det er en utfordring i forhold til romplaner. I praksis kan dette bety at gruppestørrelse og rombehov kan virke styrende på valgfagtilbudet. I tillegg vil dette bli en dyr ordning da små ungdomstrinn vil få et lavt elevtall pr. gruppe. Statlige overføringer vil utgjøre en halv time pr. uke, slik at resten må dekkes innenfor egne rammer. Fra høsten 2014 innføres valgfag for 10.klasse. Skoledagen er for kort til å øke timeramma, og det er derfor et behov for å endre skoledagens lengde, særlig når faget etter hvert kommer på alle trinn. SB-forum skal samlet sende en henvendelse til fylkeskommunen om ønsket endring i skoleskyssen. Ressursene til faget er små, men tilbudet kan muligens øke litt ved å legge valgfag på flere trinn parallelt.
- Som faktatabellen viser, har timer til spesialundervisning i prosent av antall lærertimer gått ned til 21,2% i 2011. Antallet elever som mottar spesialundervisning har økt til 10,5%. Dette er høye tall, og konsekvensen av dette er at en mindre del av lærerårsverkene kan brukes til ordinær undervisning. Vi har en stor utfordring i forhold til å kunne tilrettelegge undervisningen best mulig som omtalt i kommunens samfunnsdel. Ved fravær må skolene ofte redusere spesialundervisningstilbudet ved at

grupper slås sammen. Tallene viser at vi bruker forholdsmessig store ressurser på spesialundervisning, og disse tallene er ikke spesielle for Sør- Aurdal. Vi ser at de andre kommunene i Valdres også bruker en stor andel av undervisningstidene til spesialundervisning.

- Skolene har flere elever som venter på utredning og sakkyndig vurdering fra PPT, og det vil antageligvis komme flere sakkyndige vurderinger som anbefaler enkeltvedtak om spesialundervisning i løpet av skoleåret 2012/2013. Alle nye vedtak kan ikke løses ved at elever knyttes opp mot allerede eksisterende grupper. Det er derfor en stor utfordring i å kunne gi disse elevene det de har krav på innenfor satte økonomiske rammer.
- En økning i administrative oppgaver: kravet til system, rapportering og dokumentasjon i skolen øker, og lærere og skoleadministrasjonen bruker stadig mer tid på slike oppgaver. Denne tidsbruken resulterer i alt for lite tid til å drive pedagogisk utviklingsarbeid; den daglige driften må prioriteres.

Kulturskolen

- Å kunne tilby plass til alle barn og unge som søker plass i kulturskolen, samt videreutvikle tilbudet i kulturskolen. Opprettelse av 40% rektorstilling i kulturskolen. Oppfølging av handlingsplan for kulturskolen, evaluering våren 2013 og videreføring neste skoleår.

Vassfaret leirskole

- Vassfaret leirskole får meget gode tilbakemeldinger, men opplever til tross for dette at kommuner ikke fornye avtalene sine med leirskolen. Strammere kommuneøkonomi medfører at noen kommuner har valgt å redusere leirskoletilbudet til sine 7.klassinger. For 2013 er det tre uker der vi ikke har elever på Vassfaret leirskole, og det er i tillegg fare for ytterligere tre uker. Eier av leirskolen arbeider aktivt ut mot kommunene for å inngå nye avtaler. Lærerne ved leirskolen er fast ansatt i Sør- Aurdal kommune, og tjensteleder skole arbeider derfor for å finne alternative arbeidsoppgaver i de ukene der det ikke er elever på leirskolen. Vi har dyktige lærere, og det ser ut som om vi kommer til å få til gode løsninger. Spørsmålet er hvordan vi skal drifte skolen i framtida dersom det viser seg at flere kommuner ikke prioriterer å fornye avtalene om leirskoleopphold.

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2012		Mål 2013		Mål 2016	
		7.tr	10.tr	7.tr	10.tr	7.tr	10.tr
Sosial trivsel: i hvor stor grad elevene trives på skolen	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	4,4	4,3	4,6	4,4	4,6	4,5
Mobbing på skolen: andel elever som har blitt mobbet på skolen de siste månedene.	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	1,5	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3
Faglig utfordring: andelen elever som mener at de ikke får store nok faglige utfordringer	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	Ikke med	4,0	Ikke med	4	Ikke med	4
Faglig veiledning: andelen elever som mener de får tilbakemelding fra lærerne på hva de bør gjøre for å bli bedre.	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	3,4	3,1	3,7	3,4	3,8	3,6
Mestring: Andelen elever som greier de oppgavene de har som lekse uten å be om hjelp	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	4,0	3,7	3,9	4	4	4,1
Motivasjon: andelen elever som liker å arbeide med skolefagene	Elevundersøkelsen (Skala 1-5)	4,2	3,5	4,2	3,9	4,2	4
Nasjonale prøver regning 5.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-3)	11/12:1,9		2		2	

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2016
Nasjonale prøver regning 8.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-5)	11/12: 2,7	3,3	3,4
Nasjonale prøver engelsk 5.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-3)	11/12:ikke gj.ført. 12/13:ikke publisert.	1,8	1,9
Nasjonale prøver engelsk 8.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-5)	11/12:2,4	2,9	3
Kartleggingsprøve i lesing for 2.trinn Målt i nivå	Obligatorisk kartleggingsprøve	3	0	0
Nasjonale prøver lesing 5.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-3)	11/12:2 12/13:2	2,1	2,2
Nasjonale prøver i lesing 8.trinn Målt i nivå	Nasjonale prøver (Skala 1-5)	12/13:3,1	3	3,1
*Informasjon fra skolen: målt i grad av enighet i påstandene. 1) Jeg/vi blir godt informert om barnets skolefaglige utvikling 2) Jeg/vi blir godt informert om barnets trivsel og sosiale utvikling	Foreldreundersøkelse. (Andelen foreldre som har svart delvis enig eller helt enig)	1) 83% 2) 81%	85%	90%
*Trivsel, læring og utvikling: målt i grad av enighet i påstandene 1) Mitt/vårt barn får i alle fag tilrettelagt opplæring i tråd med egne evner og forutsetninger 2) Skolens ledelse og lærerne håndterer mobbing av elevene på en god måte	Foreldreundersøkelse. (Andelen foreldre som har svart delvis enig eller helt enig)	1) 68% 2) 61%	70%	72%
*Læringsforholdene på skolen: målt i grad av enighet i påstanden 1) Det er ro og orden i gruppa/klassen som barnet mitt/vårt går i	Foreldreundersøkelse. (Andelen foreldre som har svart delvis enig eller helt enig)	1) 59%	62%	65%
Musikk- og kulturskolen				
Andel barn og unge i grunnskolen som har tilbud i kulturskolen. Nasjonalt mål: 30%.	GSI (grunnskolestatistikk)	21,9	25	30
Antall elevplasser i kulturskolen.	GSI (grunnskolestatistikk)	86	110	120
Antall barn og unge på venteliste til plass i kulturskolen.	GSI (grunnskolestatistikk)	7	10	0
Antall tilbud i kulturskolen	Telling	10	12	13

Medarbeiderperspektivet *	Data-kilde	Status 2011	Mål 2013	Mål 2015
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen? (barnetrinn/ungd.trinn)	Medarbeider- Undersøkelsen	3,9/4,6	4,1/4,6	4,2/4,7
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb? (baretrinn/ungd.trinn)	Medarbeider- undersøkelsen	4,3/4,6	4,4/4,6	4,5/4,7
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver? (barnetrinn/ungd.trinn)	Medarbeider- undersøkelsen	4,7/4,6	4,7/4,7	4,8/4,8

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-704	-961
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekt)	Regnskap	900	1.616

*Resultatene for foreldreundersøkelsen og medarbeiderundersøkelsen er fra 2010.

Opplæring barnehage

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område barnehage:

- Utviklingsarena for barn og voksne, både praktisk og pedagogisk.
- Bruke Rammepånen aktivt og bevisst i det daglige.
- Fokus på økt kvalitet innenfor flere områder, føringer fra sentralt hold, om blant annet økt pedagogtetthet for å styrke kvaliteten på den daglige driften.
- Full barnehagedekning.

Ut fra dette har kommunedelplan for barnehager fokusert på følgende utfordringer:

- Økt fokus på kvalitet i tilbudet vi gir i barnehagene.
- Økt fokus på kompetanseheving.
- Full barnehagedekning.
- Rekruttere og ivareta førskolelærerne.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune -gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011			
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	120	126	128	137	142	148
Netto driftsutgifter per innbygger i 1-5 år i kroner, barnehager	20	16	87	102	101	107
Andel barn 1-5 år med barnehageplass (%)	87	88	90	90	90	90
Andel styreere og førskolelærere med godkjent førskolelærerutdanning (%)	78	50	65	70	85	87

Utfordringer i planperioden

- **Økonomi:** Rammene er knappe, men etter at det er avsatt en liten reservepott vil vi forsøke å opprettholde ordningen med løpende opptak gjennom året. Praksis er at søkerne kontinuerlig får tilbud om plass. Dette er et godt og fleksibelt tilbud, som det blir satt stor pris på. Vi håper derfor vi har rom for å fortsette denne praksisen. I tillegg så er signalene fra sentralt hold at vi skal ha full barnehagedekning, noe vi også har, fordi de som har rett til plass har fått det.
- Sommeråpen barnehage blir ikke prioritert videreført, fordi fokus må være på å opprettholde bemanningen og beholde kvaliteten på den tjenesten vi pr nå yter til våre brukere.
- Tilskudd til privat barnehage vil variere utfra hvor mye penger vi bruker i kommunal sektor på barnehage, samt hvor mange barn det er under og over 3 år i de ulike barnehagene. Det foretas to beregninger i året, samt en etter regnskapsavslutning.
- Beholde og ivareta førskolelærerne, da det er stor konkurranse om disse pga mangel på førskolelærere på landsbasis.

- Øke kompetansen til ufaglærte assistenter for å bedre kvaliteten i barnehagene. Legge til rette for muligheten for å kunne ta fagprøve, evtnt ved å gi fri med/uten lønn eller være fleksibel på andre måter.
- Fortsatt fokus på trivsel og ivaretagelse, få ned sykefraværet. Fortsette å ha fokus på dette på personalmøter gjennom året. Gjennom å avsette tid til bevisstgjøring, veiledning og samtaler med personalet mener vi at vi på sikt kan få til mer trivsel, at alle føler seg ivaretatt og inkludert.
- Mer kursing, øke kompetansen til de ansatte. Vi ser mer nytte av felles planleggingsdager i kommunen der alle får deltatt og hørt det samme, enn enkle dagskurs. Fokus blir da å leie inn foredragsholdere som er gode på ulike temaer vi trenger og bli bedre på, samt er gode formidlere.
- Barn med spes behov som krever mer ressurser er kostnadskrevenende. Vi har barn som gjennom året trenger mer hjelp og mer tilrettelegging enn først antatt. Barn som har vedtak, kan også få endret sine behov, slik at dette er en usikkerhetsfaktor som det er vanskelig å forutse. Utfordringer er økonomien i dette.
- I barnehagene i Sør-Aurdal har vi fornøyde brukere og medarbeidere, se tabell under. Utfordringen er å videreføre det gode arbeid, både i personalet og ute til brukerne hvis økonomien blir for stram. Det er sammenheng mellom hvor mye ressurser man investerer i tjenesten og kvaliteten på den. Man er helt avhengig av å ha nok personell ute i barnehagene for å ivareta det enkelte barn og dens behov. I tillegg må vi ha mulighet for å sette på ekstra voksne ved sykdom o.l., slik at vi ivaretar personalet, så ikke alle ender med å slite seg ut.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2015
I hvor stor grad er du fornøyd med ditt barns sosiale utvikling?	Brukerundersøkelse	5,4	5,5	5,6
I hvor stor grad er du fornøyd med hvordan barnehagen tilrettelegger for det enkelte barns læring?	Brukerundersøkelse	5,1	5,3	5,5
I hvor stor grad synes du ditt barn opplever allsidig lek og aktivitet	Brukerundersøkelse	5,1	5,3	5,5
I hvor stor grad er du fornøyd med dine muligheter for medinnflytelse over tilbudet i barnehagen?	Brukerundersøkelse	4,5	4,8	5
I hvor stor grad er du fornøyd med muligheten for variert oppholdstid (dager pr. uke, timer pr. dag)?	Brukerundersøkelse	5,0	5,2	5,4
I hvor stor grad er du fornøyd med informasjon om hvordan ditt barn har det?	Brukerundersøkelse	4,4	5	5,2
Alt i alt, i hvor stor grad er du fornøyd med barnehagen barnet går i?	Brukerundersøkelse	5,3	5,5	5,6

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2015
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen	4,9	5,0	5,2
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen	4,4	4,8	5,0
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen	4,6	4,8	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datkilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-1.902	-951
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekt)	Regnskap	2.691	964

Regnskapet for 2011 viser et mindreforbruk på 13 000.

Hjemmetjeneste

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område :

- Skal gi rett hjelp til rett person, til rett tid.
- Skal være en trygg og forutsigbar tjeneste som gir et kvantitativt og kvalitativt likeverdig tilbud til alle innbyggere i kommunen.
- Være et helhetlig lokalt tjenestetilbud som skal gi brukeren økt livskvalitet og mestring av egen livssituasjon, ved økt tilgjengelighet og økt kvalitet på tjenestene.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011			
Korrigert brto driftsutgifter pr. mottaker av kjernetjenester for hjemmeboende Kr. 1)	147 256	156 559	172 882	224 687	189 275	196 738
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr 1000 innb. 0-66 år Kr. 1)	37	37	40	24	22	19
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr 1000 innb. 67-79 år Kr. 1)	148	125	99	89	85	77
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr 1000 innb. 80+ år Kr. 1)	407	422	401	403	343	345
Totalt tjenestemottakere/ -søkere hjemmetjenesten	275	306	301			
Årsverk i hjemmetjenesten	37,11	37,11	36,42			

1) Hjemmeboende mottakere av kjernetjenester, innbefatter tjenestemottakere både i miljøarbeidertjenesten og hjemmetjenesten.

Utfordringer i planperioden

- Samhandlingsreformen og nye lover gjeldende fra 01.01.12 - lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. samt ny folkehelselov. Gir oss utfordringer ifht at mer ansvar legges ut til kommunene – vi skal forebygge mer, behandle tidligere og samhandle bedre (både innad blant alle tjenester i kommunen, med andre kommuner og med helseforetakene/ sykehusene). Kommunen må ta imot utskrivningsklare pasienter fra sykehusene - gjør vi ikke det må vi betale ”dagbøter/oppholdsbetaling” med kr. 4000,- per døgn.
Utfordringen er da om vi har nok personale til å møte dette, samt opparbeide den kompetanse som trengs i fht å møte nye oppgaver.
- Å få utført alle lovpålagte oppgaver på en faglig forsvarlig måte, og med god kvalitet (jmf første kulepunkt), med den ramma som er tildelt tjenesten.

Tjenesten ble tilført noe midler fra høsten 2012, slik at Bemannet bofellesskap for personer med lett til moderat demens kunne åpnes (01.10.12). For å klare og opprettholde bemanningen på bofellesskapet også for 2013, blir vi nødt til å innlemme vikarstillingen som vi har hatt i ett par år nå, i grunnbemanningen. Dette vil kunne slå ut med behov for mer bruk av vikarer. En ser også et økende behov for mer ressurser spesielt i øvre del, med pasienter som trenger mer oppfølging enn tidligere – øvre del har også flere ”ferie-/helgepasienter” som vi plikter å gi hjelp til så lenge de oppholder seg vår kommune.

Det er tidligere lagt til grunn en strengere tildeling av tjenester, og det jobbes kontinuerlig med hvordan en best kan nytte ressursene vi har, om det trengs leies inn ved sykdom, om enkelte besøk kan legges til andre ukedager for å spare arbeidstid, kjøreutgifter osv.

Tjenesten utfører kun lovpålagte tjenester, og vi har tidligere gjort en betydelig reduksjon.

- Kompetanseheving. Strategisk kompetanseplan for helse- og omsorgstjenesten i Sør-Aurdal kommune ble ferdig i 2011, og denne er fulgt i fht kompetansehevende tiltak i 2012. I hht tidligere kommunestyrevedtak om å sette av en viss prosent midler til kompetansehevende tiltak, klarer dessverre ikke ansvarsområde å følge opp veksten, men prøver å holde 2011-nivå. Med tanke på samhandlingsreformen er tjenesteleder bekymret for at dette burde vært høyere.
- Aktiv nattevakt. Fra 01.03.12 har det vært aktiv nattevakt i øvre del av kommunen – et samarbeid mellom hjemmetjenesten, miljøarbeidertjenesten og SAH. Dette har fungert bra, og vi ser at vi får nyttet ressurser på en bedre måte for pasientene/brukerne. Utfordringen er at det også burde vært aktiv nattevakt for ytre del av kommunen – dette for at det bør være likt tilbud i hele kommunen, samt at vi i enkelte tilfeller kan unngå bruk av institusjonsplass. I tildelt ramme er det ikke mulighet for å opprette aktiv nattevakt slik det ser ut nå – trenger ca 0,5 årsverk i tillegg til stillingsramme.
- Saksbehandling. Vi fikk et avvik fra Fylkesmannen i 2010 om at den formelle saksbehandlingen vår ikke tilfredsstiller lovverket. Vi må bruke mer tid til papirarbeide, og det er behov for å frigjøre ressurser som kan drive med dette. Det jobbes for å få til et ”Tildelingskontor”, også her er det ressurs-spørsmålet som blir den store utfordringen. Som et ledd i å forbedre denne del av tjenesten er det i 2012 jobbet med å utarbeide serviceerklæringer, som beskriver den tjenesten vi skal levere.
- Dokumentasjon. Innarbeide enda bedre rutiner for dokumentasjon og Iplos-registrering, som vi er lovpålagt å gjøre. Vi blir også knyttet opp mot Helsenet, noe som også krever ny kunnskap hos de ansatte og stort fokus på dokumentasjon.
- TeleMedisin / Videokonferanse. Prosjekt i Valdres som ser på bruk av videokonferanse i helse- og omsorgssektoren. Dette vil kunne bidra til bedre ressursutnyttelse. I stedet for å eksempelvis måtte reise til sykehuset for å få opplæring i en prosedyre/ behandling som pasienten skal ha etter utskrivelse, kan sykepleierne få opplæring via videokonferanse – en kan da også lære opp flere på en gang. Det vil også være mulig å kunne følge undervisning på f.eks sykehusene, det er mulighet for å delta på møter. En ser at dette også kan overføres til bruk i andre tjenester, f.eks skole, barnehage osv. Utfordringen blir å få lært opp personalet til å bli trygge i bruken av utstyret.
- Psykisk helsearbeid. Merker økning i arbeidsoppgaver, og det er en utfordring å møte alle oppgaver med de ressurser vi har tilgjengelig. Tjenesten har fokus både på behandling og forebygging, og samarbeider med mange andre tjenesteområder. Er aktivt med i ressursteam ved barnehagene og skolene i kommunen, og en ser at det er viktig å komme ”tidlig på banen” i fht å kunne forebygge / være støttende for det enkelte barn / ungdom / familie. Bruk av nettverksmøter og åpne samtaler ser en også god nytte av. Nettverket til den enkelte blir involvert, og mange pasienter/ brukere gir uttrykk for at dette er en god måte å få hjelp på.
- Omsorgsboligene i Begnadalen og Reinli. Til tross for flere utlysninger av ledige

leiligheter, har det deler av året stått/ står det leiligheter tomme. Leilighetene er fine og godt tilrettelagte, men de aller fleste søkere ønsker seg til sentrum (med butikk, bank, legekontor osv). utfordring i fht å få brukere til å ville leie disse leilighetene.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2012	Mål 2014	Mål 2016
I hvor stor grad opplever du at tjenesten gir deg en bedre hverdag, slik at du kan bo hjemme?	Brukerundersøkelse (1-6)	5,2	5,3	5,4
I hvor stor grad opplever du at de ansatte har omsorg for deg?	Brukerundersøkelse (1-6)	5,6	5,7	5,8
I hvor stor grad opplever du at personalet behandler deg med høflighet og respekt?	Brukerundersøkelse (1-6)	5,6	5,7	5,8
Andel pasienter med pleieplan/ tiltaksplan.	Profil	**)	85%	95%
Avvik på medisiner	Telling	**)	40	30
Andel formelle, skriftlige vedtak før tjenesten iverksettes.	Profil	**)	75%	90%

**) 2011-tall ikke tilgjengelig

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2011	Mål 2013	Mål 2015
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	5,2	5,4	5,6
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,8	5,0	5,2
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,8	4,9	5,1

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-557	-1.294
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap	875	1.250

Sør-Aurdalsheimen

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på området :

- Sør – Aurdalsheimen skal gi langtids botilbud til syke og pleietrengende med stort behov for medisinsk tilsyn og sykepleie.
- Sør – Aurdalsheimen skal gi korttidsopphold for medisinsk behandling, rehabilitering og sykepleie, samt gi avlastning for personer med store omsorgsoppgaver.
- Sør – Aurdalsheimen har egne avdelinger for de uroligste pasientene med demens.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011			
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (prosent)	16,4	15,1	15,7	14,4	13,8	13,8
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	22,6	18,7	20,3	19,8	17,3	18,3
Andel beboere 80 år og over i institusjon. Prosent	86	81	81	76	73,2	72
Korr. Brutto driftsutgifter, institusjon pr. plass,	658 745	646 765	776 364	790 726	905 850	875 221
Antall plasser avsatt til rehabilitering/habilitering. Prosent	11,8	16,7	9,1	7,8	7,4	5,3
Legetime pr uke pr beboer i sykehjem	0,19	0,19	0,19	0,35	0,44	0,39

Utfordringer i planperioden

- Tabellen over viser at sykehjemmets plasser brukes til de eldste eldre i kommunen. Dette er i tråd med intensjonene og sentrale føringer. Den viser også at vi ligger godt an når det gjelder plasser avsatt til rehabilitering. Dette er spesielt viktig i forbindelse med samhandlingsreformen, og tidlig utskrivning fra sykehus. Til tross for dette viser tabellen at sykehjemmet drives med lavest kostnad.
- Tabellen over viser også at legetimer pr uke er lavt. Dette er en utfordring fordi tidlig utskrevne pasienter fra sykehuset, ofte har store medisinske utfordringer.
- Langtidsopphold på sykehjemmet er øverste trinn i omsorgstrappa, og plassene er forbeholdt personer med behov for heldøgns tilsyn og pleie.
- Økende antall personer med demens er en utfordring. De fleste som får innvilget langtidsopphold har en demensdiagnose. Etablering av bemannet bofellesskap på Hedalsheimen, vil kunne bidra til å gi rett omsorgsnivå.
- Rehabilitering/ korttids/ avlastningsopphold er et viktig tilbud. Ved å gi regelmessige korttidsopphold og avlastning for personer med store omsorgsoppgaver, kan flere bo hjemme lenger. Rehabilitering er ofte nødvendig etter sykehusopphold.
- Samhandlingsreformen medfører at kommunen tar tilbake utskrivningsklare pasienter fra sykehuset innen 24 timer. Noen av disse pasientene krever spesialkompetanse som sykepleierne må tilegne seg. Legedekningen burde vært høyere.

- 7 plasser (en gruppe), holdes ledig inntil videre.
- Det planlegges tildelingskontor i kommunen. Hvis dette kommer i gang, vil det bety endring av arbeidsoppgaver og arbeidssted for noen ansatte.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2011	Mål 2013	Mål 2016
I hvor stor grad er du fornøyd med aktivitetstilbudet der du bor	BU (1-4)		3,4	3,5
I hvor stor grad får du bestemme når du skal legge deg og stå opp?	BU (1-4)		3,9	3,9
I hvor stor grad opplever du at personalet behandler deg med høflighet og respekt?	BU (1-4)		3,9	4
I hvor stor grad opplever du at beboeren er fornøyd med aktivitetstilbudet på sykehjemmet?	BU (1-4) Pårørende	2,4	3	3,5
I hvor stor grad opplever du at beboeren får bestemme når han/ hun skal legge seg og stå opp?	BU (1-4) Pårørende	3,3	3,4	3,5
I hvor stor grad opplever du at personalet behandler beboeren med høflighet og respekt?	BU (1-4) Pårørende	3,6	3,7	3,8
Har du det siste året hatt en planlagt samtale med pleiepersonale om tjenestetilbudet til beboeren?	BU Ja/Nei Pårørende	4 JA / 14 NEI	12	15
I hvor stor grad opplever du at samtalen var nyttig for deg som pårørende?	BU (1-4) Pårørende	4,0	3,5	3,8
Avvik på medisinerings	Telling		19 (middels alvorlig) 2 alvorlig	20

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2011	Mål 2013	Mål 2016
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen	4,4	4,6	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen	4,8	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-214	-2.713
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap	391	2.336

Miljøarbeidertjenesten

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område:

Miljøarbeidertjenesten

- Bedre funksjonsevnen, og tilrettelegge for at den enkelte funksjonshemmede får mulighet til å leve et mest mulig selvstendig sosialt og meningsfylt liv.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal		
	2010	2011	2012
Antall tjenestemottakere	39	40	42 *1
Antall årsverk i miljøarbeidertjenesten. *2	40,4	43,8	48 våren 2012 og 40,9 fra 03.09.12*
Andel årsverk med fagutdanning (prosent)	63	64	59,25
Antall tjenestemottakere med tvangstiltak lost § 4 A	4	4	5
Sykefravær	10	14,3	11,6 (på 3 kvartal)
Antall psykisk utviklingshemmede over 16 år	26	27	29
Antall psykisk utviklingshemmede under 16 år	4	4	4
Antall arbeidstakere på Tingvolltoppen	18	25 (hvorav 5 VTA deltakere)	27(hvorav 5 VTA deltakere)

*1 inneholder ikke personer vi yter tjenester og refunderes fra andre kommuner.

*2 Hvilende nattevakt på Lund er overført til ambulerende nattevakt på SAH og redusert med et bofellesskap i Hedalen fra 03.09.12. 20% Notus og profilansvarlig er flyttet til Hjemmetjenesten

Det er ikke benyttet Kostra tall, og tallene er derfor ikke sammenlignbare med andre kommuner / Oppland / landet. I Kostra er miljøarbeidertjenesten ikke skilt ut som egen tjeneste men lagt sammen med hjemmetjenesten.

Utfordringer i planperioden:

- Miljøarbeidertjenesten yter tjenester fra 0-100 år, altså hele livet. Tjenesten er omfattende og kompleks og setter spesielle krav til kompetanse da den følger hele livsløpet til mennesker som hele tiden er i utvikling.
- Gi brukerne et godt og individuelt tilbud som er i samsvar med rettigheter nedfelt i lover og forskrifter
- Samlokalisering vil gi bedre ressursutnyttelse og heve kvaliteten på faget, samt fellesskap for brukerne.
- Ferdigstilling av 8 leiligheter (7 til utleie og en til avlastning), utfordringen er å få en god prosess til leieboerne og til personalet som skal jobbe der. Sender ut brev til personalet som kan ønske hvor de vil jobbe, hvilke arbeidsoppgaver og hvilke arbeidstid de kunne tenke seg.
- Tenkt byggestart for 4- 5 private leiligheter på Spangerud II. Her vil de som skal kjøpe leilighetene starte "borettslag" og kommunen vil ha tildelingsrett.

- Tingvolltoppen, inntektsbringende produksjon, samt en god arbeidsplass for arbeidstakerne. Utfordringen er nok arbeidsoppgaver og god tilrettelegging.
- Merkantil i 40% er for lite, blir etter med vedtak, arkivering, refusjonskriving, struktur osv.
- Dokumentasjon i forhold til fagsystemet Profil, samt saksbehandling.
- Brukermedvirkning, ha klare og gode rutiner. Gjennomføre etisk refleksjon på personalmøter og lignende. Skaffe en etikkveileder i Hedalen. Fortsette samarbeidet med Stabburshella.
- Tilrettelegge for at barn med funksjonshemming kan bo heime så lenge som mulig, dette blir med å gi gode tilbud på lavest nivå og jobbe mot en avlastningsleilighet for barn og unge.
- Rettsikkerhet i fht tjenestemottakere og tjenesteytere, viktig med trygge og opplærte personale. Jobbet med opplæringsperm, trygge rapporteringer og opplæring av ressurspersoner som kan gi videre opplæring.
- Fekjærtunet overføres fra Helse- og familie til Miljøarbeidertjenesten 1.januar 2013, stor utfordring i fht avtaler, gi brukerne ett godt tjenestetilbud og samkjøre personalet med Hellerud.
- Vikarpool i Hedalen. Blir jobbet med vikarpool for Miljøarbeidertjenesten, Hjemmetjenesten og i Fekjærtunet.
- Utarbeidet Serviceerklæringer for tjenester innen helse- og omsorg. Jobber videre for tildelingskontor.
- Problemer med å rekruttere soneleder i Bagn og i Hedalen, dette gir ett for stort press på tjenesteleder og fagleder.
- I 2012 flyttet det tre personer med utviklingshemming til kommunen, forventer flytting hit i 2013 også.
- Jobber mye med å få sykefraværet ned dvs at vi jobber for at personalet skal ha det bra og trives på jobb. Det er utført risikoanalyse på et enda bedre arbeidsfellesskap, ideteammøte (tillitsvalgte, verneombud og leder deltar) og fokus på trivsel. Vi setter fokus på tilstedeværelse på jobb. Sykmeldte blir fulgt opp med planer og samtaler.
- I samarbeid med Sørurdalsheimen, Hjemmetjenesten og Miljøarbeidertjenesten har vi satset på etikk gjennom etiske refleksjoner på personalmøtene, opplæring i ulike metoder, brukermedvirkning sammen med Stabburshella, deltatt som foreleser på konferanse, deltar i utarbeidelse av etiske retningslinjer for kommunen og har søkt på KS sin etikkpris.
- Ønsker å samarbeide med Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne når det gjelder planene om forsterka boliger og bofellesskap.

Brukerperspektivet	Data-kilde	mål 2012	Gjennom ført 2012	Mål 2014
Liker du deg der du bor?	Brukerundersøkelse (1-4) ¹	3,5	3,6	3,7
Viser de ansatte deg respekt? (oppfører de ansatte seg på en måte du liker)	Brukerundersøkelse (1-4)	3	3,5	3,5
Avvik på medisinerings	Egne data *2	40	63 *3	35
Er du fornøyd med tjenesten du får?	Brukerundersøkelse (1-4)	3,3	3,6	3,5
Trives du på jobben?	Brukerundersøkelse (1-4)	3,5	3,5	3,7

Brukerperspektivet	Data-kilde	mål 2012	Gjennomført 2012	Mål 2014
Trives brukeren med dagaktivitetene sine?	Brukerundersøkelse (1-4)	3,0	3,3	3,5
Har du et aktivt liv?	Brukerundersøkelse (1-4)	3,0	2,9	3,6
Antall henvendelser med trusler, nesten ulykker og yrkesskader.	Egne data	25	18 *3	20
Samarbeider de ansatte med andre?	Brukerundersøkelse (1-4)	3	3,7	3,8

*3 registrering fra 01.01.12 – 08.11.12, det vil komme nytt tall for 2012

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2011	Mål 2013	Mål 2015
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeiderundersøkelsen	4,0	4,4	4,8
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeiderundersøkelsen	4,5	4,7	4,9
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeiderundersøkelsen	4,7	4,9	5,0

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-776	-1.371
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap	1.500	649

Helse og familie

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål innen området:

- Kommunen skal sette brukeren i sentrum. Tjenesten skal være preget av tverrfaglig samarbeid med kvalifisert personale og godt arbeidsmiljø.
- Kommunen skal gjennom sitt arbeid forebygge sykdommer og sosiale problemer i befolkningen med hovedfokus på barn og ungdom.

Ut fra dette er det i kommunedelplan fokusert på følgende utfordringer:

- Å gjøre innvandrere selvhjulpne snarest mulig etter bosetting og sikre deltagelse i yrkes-samfunnsniv og bli økonomisk selvstendige.
- Helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal fremme psykisk og fysisk helse, fremme gode sosiale og miljømessige forhold og forebygge sykdom og skade.
- Fysioterapitjenesten skal gi befolkningen et godt behandlingstilbud og drive aktivt forebyggende arbeid.
- Legetjenesten skal gi nødvendig helsehjelp til alle som bor og oppholder seg i kommunen.
- Psykisk helsearbeid skal forebygge negativ utvikling hos barn og ungdom, men spesielt fokus på psykisk helse.

Nøkkel tall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011			
Netto driftsutgifter til forebygging helsestasjons- og skolehelsetj. pr innbygger 0-20 år Enhet: kroner	1282	1456	1192	1590	1722	1642
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere	6,2	6,3	6,3	12,0	10,7	9,6
Brutto driftsutgifter til introduksjonsstønad pr. innbygger Enhet : Kroner	564	727	603			
Fysioterapiårsverk pr 10 000 innbyggere	13,8	13,9	13,0	8,4	10,8	8,6
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (%)	103 1)	100	100	85	78	82
Andel barn med barneverntiltak ift innb 0-17 år	5,8	6,0	6,9	5,7	5,2	4,7

1) Antall førstegangs hjemmebesøk til nyfødt, dividert på antall fødte gjeldende år.

Utfordringer i planperioden

- For innvandrertjenesten er det en stor utfordring å skaffe nok språk- og arbeidspraksis til innvandrere som deltar i introduksjonsordningen. Etter at innvandrere er ferdig med

introduksjonsordningen, så er det en utfordring å få alle over i inntektsgivende arbeide eller utdanning.

- På helsestasjonen og skolehelsetjenesten har det vært vanskelig å rekruttere helsesøstere, man har i perioder måtte engasjere personell uten godkjent helsesøsterutdanning. Det jobbes aktivt med rekruttering av kvalifisert personell. Tjenesten har en sentral rolle i det forebyggende arbeidet med barn og unge. Det er etablert ressursteam i alle skoler og barnehager, noe som krever god kompetanse og stort fokus på tverrfaglig samarbeid.
- Skolehelsetjenesten på Bagn, SAUS og Hedalen har behov for bedre romforhold for å utføre sine tjenester på en tilfredsstillende måte.
- Helsestasjonen og legekantoret på Bagn har behov for oppussing og automatiske døråpnere, slik at lokalene blir modernisert og tilfredsstillende kravet om universell utforming.
- Med felles jordmortjeneste i Valdres er det svært viktig å få på plass gode rutiner for samarbeid, slik at man sikrer gode tjenester for lokalbefolkningen. Flere mødre reiser tidligere hjem enn før, dermed er det større behov for tettere oppfølging fra helsestasjonen den første tiden.
- **Samhandlingsreformen** innebærer blant annet å dreie fokuset til mer forebygging og utvikle strategier for framtidige folkehelseutfordringer. Kommunen er i oppstarten av kartlegging og plan for Folkehelsearbeidet. I 2013 benyttes 40 % stillingsressurs fra fysioterapitjenesten til arbeidet og fører dermed til at behandlingstilbudet reduseres noe. Målsettingen for 2013 at 80 % av pasienter skal få tilbud om vurderingstime og behandlingsplan innen 1 uke, kan bli vanskelig å oppnå.
- Samhandlingsreformen fører til at kommunen får mer ansvar, pasientene blir skrevet ut fra sykehusene tidligere enn før og kommunen må sørge for å gi gode tjenester. Det krever mer ressurser i form av personell og kompetanse. I tillegg krever det bedre kommunikasjon og samhandling ved bruk av nye teknologi og IKT løsninger.
- Samhandlingsreformen fører til at kommunen må utvide sitt behandlingstilbud. For å møte noen av utfordringene, så regionaliseres legevakt fra 2013 og Intermediæravdeling i nytt **VLMS** er planlagt oppstart i fra 2015. Lokalt er det behov for å organisere Habiliterings- og Rehabiliteringstilbudet på annen måte og koordinerende enhet må videreutvikles. Det vil bli en stor utfordring å etablere god samhandlingen mellom sykehusene, Intermediæravdeling og kommunene for å ivareta befolkningen i Sør-Aurdal på en tilfredsstillende måte framover.

Legevakten blir regionalisert fra 1.1 2013 og vil da bli driftet av Nord-Aurdal kommune.

Utgiftene vil øke noe på grunn av høyere driftskostnader ved felles legevakt.

Lokal legevakten som Sør-Aurdal og Etnedal kommune har drevet, vil bli avsluttet ved nyttår.

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2016
Fysioterapitjenesten:				
Andel pasienter som får tilbud om vurderingstime og behandlingsplan innen 1 uke	Telling	70%	80%	80 %
I hvilken grad synes du at de ansatte på fysioterapitjenesten møter deg med vennlighet og respekt?	Brukerundersøkelse (1-6)	5,8	5,8	5,8
Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenestene du mottar fra fysioterapitjenesten?	Brukerundersøkelse (1-6)	5,4	5,5	5,5
Helsesøstertjenesten:				

Brukerperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2016
I hvilken grad opplever du at du kan ta opp vanskelige tema med de ansatte på helsestasjonen?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	4	4,5
I hvilken grad synes du at de ansatte på helsestasjonen møter deg og barnet ditt med vennlighet og respekt?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	5	5
I hvilken grad har du tillit til de råd og den veiledning de ansatte gir når du er usikker i forhold til barnets helse og utvikling?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	4	4,5
I hvilken grad stoler du på at de ansatte vil oppdage det hvis barnet ditt ikke utvikler seg normalt?	Brukerundersøkelse (1-6)	ny	4	4,5
Innvandrertjenesten:				
Andel bosatte deltakere i introduksjonsprogrammet som etter 2-3 år tar norskprøve 2 eller 3	Telling	100 %	100 %	100 %
Andel deltakere som består muntlig prøve i norsk 2 eller 3 i løpet av året	Egne data. Nasjonalt introduksjonsregister	100 %	100 %	100 %
Andel av bosatte flyktninger som ved fullført introduksjonsprogram går over i jobb/skole	Telling	40 %	50 %	70 %
Andel av bosatte flyktninger som ved fullført introduksjonsprogram går over i tiltak i NAV	Telling	60 %	50 %	30 %

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2016
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,9	4,9	4,9
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	5,1	5,1	5,1
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,9	4,9	4,9

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-571	-369
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap	1.949	533

Drift / vedlikehold

Hovedmål

Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2008-2018 har overordnede mål på område:

- Kommunen skal være en foregangskommune med hensyn til i størst mulig grad å benytte klimanøytral energi og være en pådriver for at ENØK-tiltak hensyntas i alle bygg.
- Kommunen skal sikre etterspørselen etter drikkevann for innbyggere og tilreisende med vann av forskriftsmessig drikkevannskvalitet. Drikkevannskildene skal sikres slik at forsyningen blir sikker og økonomisk forsvarlig.
- Kommunen skal behandle avløpsvann på en slik måte at helse- og miljøskader eller sjenerende forhold ikke oppstår.
- Veiene er et av de viktigste virkemidlene i distriktspolitikken. Veinettet er av stor betydning for å opprettholde bosettingen og for å legge til rette for en utvikling i de enkelte bygdene.

Nøkkeltall – faktatall og målekart for planperioden

Faktatabell (KOSTRA)	Sør-Aurdal			Kommune- gruppe	Oppland	Landet u/Oslo
	2009	2010	2011			
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	19	19	19	9	17	13
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal avløpstjeneste	25,7	26,3	26,4	-	66,8	81,8
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning Enhet : Prosent	24,4	24,6	24,7	-	67,2	82,1
Andel av de kommunale vannverkene som har sikkerhets- og beredskapsplan Enhet : Prosent	66,7	75	75		78,9	84,9
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	154	207	144	128	129	125
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter, konsern	59	25	30	48	49	69
Samlet areal på formålsbyggene kommunen eier i kvadratmeter per innbygger, konsern	6,7	6,6	8,0	8,0	5,4	4,3

Utfordringer i planperioden

- Kommunen har over flere år hatt en stram økonomi og dette har gitt kommunens bygg ett betydelig etterslep på vedlikeholdet. I budsjett 2012 var det avsatt ca. 1,7 mill til vedlikehold for alle kommunale bygg (ca. 26 000 m²). Tilsvarende er det avsatt 1,5 mill i budsjett 2013, dvs en reduksjon på 200 000.

Rapport fra Kommunenes sentralforbund, utført av Multiconsult i 2008 estimerer et normtall for verdibevarende vedlikehold på 170 kr/m²

I budsjettet 2012 er det avsatt i snitt ca 55 kr/m² til vedlikehold. I budsjett 2013 er tilsvarende sum ca.51 kr/m². Men for å nå den anbefalte summen, som er fra 2008, mangler vi 119 kr/m². Dette vil totalt tilsvare 3,1 mill, og da ser en bort ifra vedlikeholdsetterslepet (behovet for oppgradering).

- Hovedavløpsrensaneanlegget vårt er i Bagn og her har vi betydelige problemer med å overholde renskrav, samt krav til tørrstoffinnhold i slammet. Derfor er prosessen fram mot fornying av rensaneanlegget påbegynt i 2011. Det planlegges å påbegynne rehabiliteringen/fornyningen i 2013 og fullføre den i 2014. Dette vil bli ett viktig løft for det ytre miljøet i kommunen, samt arbeidsmiljøet for de ansatte. Det er bevilget 500 000 i skjønnsmidler både til fornying av rensaneanlegget og rehabilitering av ledningsnettet.
- Våren 2012 ble det inngått en såkalt Energisparekontrakt (EPC) for 13 kommunale bygg. Dette arbeidet startet opp denne sommeren og har allerede gitt flere kommunale bygg viktige løft, også mht vedlikehold. Det skal utføres arbeid til ca. 8 mill. i løpet av utgangen av 2013. Når alle disse tiltakene er utført har leverandøren lovt kommunen å spare 1,4 GWh som tilsvarer vel 1 mill kr besparelse i året. Dette er både ett viktig løft for byggene og en god investering for miljøet, samtidig som kommunen får bedret økonomi på sikt. Samtidig holder kommunen på å inngå en ny energiavtale i samarbeid med Hedmark fylkeskommune i disse dager. Dette kan gi oss en noe bedre energipris framover.
- Pga utbygging av garasje på Tingvoll, vil Sykehuset innlandet leie lokaler på Tingvoll fra 01.01.2013. Samtidig er nye lokaler på Synneisbakkin klare for bruk i løpet av sommeren 2013. Dette vil gi kommunen økte leieinntekter. Samtidig er boligen i Hedalen, Furuly, lagt ut for salg.
- I 2009 ble det gjort en opprusting av flere kommunale veier. I 2010 og 2011 var budsjettet på vei så lavt at veiene har forfalt betydelig igjen. I 2012 har vi fått asfaltert flere viktige strekninger, men i 2013 er igjen veibudsjettet like stramt. Det er derfor langt fra tilstrekkelig til å få alle kommunale veier i forsvarlig stand og de viktigste veiene må prioriteres.
- Det er foretatt en befarings av Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne mht **universell utforming** på flere kommunale bygg. Rapporten sier at det er store mangler de fleste stedene. For å oppnå universell utforming på disse byggene kreves det større investeringer. I budsjett for 2013 er det ikke rom for disse tiltakene, men de enkle og lite kostnadskrevene tiltakene vil bli gjennomført. De større tiltakene vil bli satt opp i en langtidsplan og prioritert når økonomien tillater det.
- Drift og vedlikehold holder på å innføre ett internkontrollsystem som kalles **IK bygg**. Dette er ett hjelpemiddel til å synliggjøre bygget tilstand og skaderisiko og samtidig følge opp at lover og regler følges. Samtidig vil det være ett godt hjelpemiddel i forhold til budsjett og kommunikasjon med ledelse og politikere.

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2010	Mål 2013	Mål 2016
Kommunale bygg - Energibruk (elektrisitet og fossil olje) pr m ² i kommunal bygningsmasse skal reduseres med 15 % i forhold til 2006	Klima og energiplan	Ny *	5 %	15 %
Vann: vannprøvene skal vise tilfredsstillende resultater for alle vannverkene når det gjelder e.coli bakterier, fargetall og PH.	Vannverksregister	100 %	100 %	100 %

Brukerperspektivet	Datakilde	Status 2010	Mål 2013	Mål 2016
Avløp: bedring i overholdelse av renskrav for største avløpsanlegg i kommunen.	Årsrapport for rensanlegget utarbeidet av DiO **	6 prøver som ikke overholder renskrav for tot.P	3 prøver som ikke overholder renskrav for tot.P	2 prøver som ikke overholder renskrav for tot.P
Informasjon: Er du fornøyd med informasjonen du får fra vann og avløpsetaten i kommunen?	Brukerundersøkelsen ***	ny	3,5	4,2
Veier: Andel kommunale veier og gater med fast dekke.	Kostrat	53,2	53,2	53,2

* - Inngås Energisparekontrakt i løpet av 2012, ENØK tiltak igangsettes høsten 2012, for å nå dette målet. Første resultater vil ikke vises før 2013 og utover.

** - Høsten 2012 skal arbeidet med nytt rensanlegg igangsettes. Prøveresultatene vil bli dårligere og dårligere inntil vi har fornyet rensanlegg på plass. Derfor vil resultatene her bli bedret først tidligst i 2013/14.

*** - Det er ikke igangsatt Brukerundersøkelse for vann og avløp, den skal kjøres første gang i 2013.

Medarbeiderperspektivet	Data-kilde	Status 2012	Mål 2013	Mål 2016
I hvilken grad tror du din arbeidsplass har et godt omdømme blant innbyggerne i kommunen?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	3,9	4,0	4,4
I hvilken grad får du tilstrekkelig informasjon til å kunne gjøre en god jobb?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	3,2	3,4	4,0
Mener du at du har tilstrekkelig kompetanse til å utføre dine arbeidsoppgaver?	Medarbeider-Undersøkelsen (1-6)	4,5	4,7	4,9

Økonomiperspektivet (Tall i 1000 kr.)	Datakilde	Status 2010	Status 2011
Avvik mellom budsjett og regnskap utgifter (positive tall = mindre forbruk)	Regnskap	-4.855	-1.453
Avvik mellom budsjett og regnskap inntekter (positive tall = mer inntekter)	Regnskap	4.875	2.792

Investeringsprogram

Samlet oversikt investeringsprosjekter

Tiltak (beløp i 1000 kr.)	Forrige år	2013	2014	2015	2016
Bygg – rehabilitering og nybygg					
Bygningsm.tilpasning Tingvoll	2 000				
Brannstasjon i Bagn		100	3 900	4 000	
SAUS/Fossvang, C-blokk/flerbrukshall	4 000	5 000	15 000	15 000	10 000
Bagn skule, utvidelse		750	2 000	2 000	
Reinli barnehage	100				
Opprusting Hedalen b/u skole	300	300			
SAH, ombygging vaskeri		500			
Synneisbakkin	4 500	5 000			
Spangrud bofellesskap	10 595	3 405			
Energiøkonomisering/EPC	4 850	6 250			
Utstyr					
Redningsbil Hedalen	140				
Tankbil Bagn		300			
Brannvesenet, kompressor		150			
Brannvesenet, ATV			600		
Brannbil Bagn			2 800		
Brannvesenet, IR-kamera			100		
Redningsbil Bagn				600	
SAH, utstyr		100			
Bil Tingvolltoppen		200			
Videokonferanseutstyr – TeleMed		225			
Geodataplan	280	280	280	280	280
Bil renseanlegg	120				
Bil – utestab		200			
Vann, avløp, samferdsel					
Avløp, hovedplan		250	100	100	100
Bagn renseanlegg	3 300	8 800			
Adresseringsprosjekt	300	850			
Grunnlagsinvesteringer Tingvolltoppen	1 593				
Leite bru		1 500			
Leirskogen renseanlegg	250				
Rehabilitering ledningsnett Bagn	500				
Omlegging VA Bagn	300				
Avløp Reinli	200				
Spangrud 2, grunnlagsinvesteringer		370			
Vann, hovedplan/internkontroll	100	670	200	200	
Trafikksikkerhetsplan		1 600			
Sum tiltak	33 428	36 800	24 980	22 180	10 380

Kommentarer

Kommentarer:

Brannstasjon i Bagn

Kommunen leier nå brannstasjon i Bagn. Ved utskifting av biler blant annet i forbindelse med tunnelberedskap vil det bli plassmangel både i høyden og bredden i denne garasjen. Garderoben oppfyller ikke dagens behov og krav. I tillegg mangler dusj og lagerrom. Fossvangbakken er heller ikke godt egnet som utrykningsvei. Det kan bli en utfordring å finne egnet tomt i Bagn.

SAUS/Fossvang – C-blokk/flerbrukshall

Forhold knyttet til rehabilitering av SAUS er behandlet i formannskap og kommunestyre flere ganger. Det er vedtatt et hele Fossvangområdet skal vurderes under ett. For både SAUS og Fossvang er det utarbeidet tilstandsrapporter og kostnadsanslag for rehabilitering og nybygg. Det er en del av prosjektet å vurdere plassering og innhold i en flerbrukshall.

I tillegg til å ivareta skolens framtidige behov, så er en sentral del av den videre planlegging involvering av lag og organisasjonen innen idrett og annen kultur i hele Sør-Aurdal. De summene som er satt opp i økonomiplanperioden har ikke bakgrunn i ferdige planer, derfor er tallene svært usikre. Gjennomføringen kan bli delt i 2 byggetrinn. Av tidligere bevilgninger er det brukt 650 000 kroner til taktekking og noen midler til tilstandsrapporter.

Administrasjonen har fått i oppdrag å legge fram for kommunestyret alternative løsninger med kostnadsanslag i februar 2013.

Bagn skule - utvidelse

Det er synliggjort en rekke behov knyttet til bygningsmessige forhold ved Bagn skule. Dette gjelder slikt som plassmangel (personalrom, grupperom, små klasserom, div lager), dårlig isolasjon i tak gamle del, toalettforhold, dårlig og til dels manglende ventilasjon og andre HMS-utfordringer. Kommunestyret har også vedtatt at det skal vurderes hva som kan gjøres for å gjøre utearealene mer hensiktsmessige. Det som det haster mest å få gjort noe med er kjøkkenet, det er derfor avsatt et beløp til opprustning av dette.

Manglene ved skolen synliggjør at det på ett eller annet tidspunkt vil tvinge seg fram et større opprustnings-/utvidelsesprosjekt. Det vil derfor være mest fornuftig og kostnadseffektivt å gjennomføre en tilstandsvurdering og behovskartlegging knyttet til Bagn skule. Dette bør resultere i et forenklet romprogram, som også ivaretar framtidig bruk av skolen. Det må påregnes behov for å leie inn noe bistand til dette arbeidet, derfor avsettes også et beløp til dette. De summene som er avsatt til Bagn skule i økonomiplanperioden bygger ikke på kostnadsoverslag, og kan nok vise seg å være betydelig under behovet.

Opprusting Hedalen b/u-skole

En del av tiltaket går ut på å innrede grupperom/spesialpedagogiske rom for å imøtekomme nødvendige behov knyttet til endret behov i undervisningen.

Den andre delen av tiltaket er videreføring av prosjektet som er initiert av Hedalen skoles venner. Her er det nedlagt en betydelig dugnadsinnsats og samlet inn penger fra enkeltpersoner, næringsliv, lag og organisasjoner. Kjøkkenet ved Hedalen barne- og ungdomsskole oppfylte ikke tidens krav til et skole- og grendehuskjøkken og oppgraderes. I 2013 skal det arbeidet som er påbegynt videreføres. Den samlede kostnaden for denne delen av tiltaket er beregnet til kr 400 000, der omtrent halvparten dekkes av Hedalen skoles venner.

Sør-Aurdalsheimen – ombygging vaskeri

Vaskeriet på Sør-Aurdalsheimen må oppgraderes og ombygges for å imøtekomme hygienekrav. Vaskeriet må bl.a. deles opp for å skille ren/uren sone.

Synneisbakkin

Fullfinansiering av forsterket bolig på Synneisbakkin. Prosjektet sluttføres i 2013. Beløpet er i tråd med økonomiplan 2012-2015

Spangrud bofellesskap

Dette er et offentlig/privat samarbeid, der private aktører ønsker å bygge bofellesskap for 5 beboere tilknyttet miljøarbeidertjenesten. Bofellesskapet vil avhjelpe kommunens behov for slike boliger. Det er en forutsetning for å kunne benytte seg av gunstige tilskuddsordninger at det er kommunen som står som utbygger. Bygging i kommunens regi kan ikke settes i gang før endring av reguleringsplanen er vedtatt, og alle nødvendige avtaler om privat overtakelse er underskrevet. Erfaringstall fra Synneisbakkin legges til grunn for kalkylen. Etter en privat overtakelse vil ikke byggeprosjektet belaste kommunen økonomisk.

Energiøkonomisering/EPC

Det er inngått avtale med et eksternt firma som skal utføre utvalgte ENØK-tiltak på kommunale bygg, med en garanti om innsparing av investeringskostnadene på sikt. Dette er et prosjekt sammen med Nord-Aurdal og Vestre Slidre. Prosjektet er vedtatt i kommunestyret i egen sak.

Tankbil i Bagn

Brannvesenets tankbil i Bagn er gammel (fra 1977) og lite hensiktsmessig. Den bør derfor skiftes ut med en brukt tankbil.

Brannvesenet - kompressor

Det er behov for egen forsyning av oksygen til røykdykkere (henter i Etnedal i dag).

Brannvesenet - ATV

Brannvesenet i Sør-Aurdal får nye og større oppgaver når de 2 tunnelene på E16 tas i bruk. Dette stiller krav til både kompetanseutvikling og utstyr. Det er på dette tidspunkt uavklart hva Vegvesenet kan bidra med økonomisk. I økonomiplanperioden er det synliggjort hvilke behov kommunen må ta hensyn til, så må det arbeides videre med finansieringen.

Dette konkrete tiltaket gjelder en ATV med spesialutstyr som ut fra erfaring andre plasser viser seg rask og effektiv ved brann i tunneler.

Brannbil i Bagn

Brannbilen i Bagn er 20 år gammel, men det er ikke minst hensynet til tunnelberedskap som medfører behov for utskifting. Beløpet som er satt opp viser kostnaden ved en ny brannbil, men en vil når investeringen skal gjennomføres gå ut i markedet og se på mulighetene for å kjøpe en brukt bil. Også brannbilen i Begndalen (1982 modell) bør skiftes ut etter hvert, et godt alternativ kan da være at nåværende brannbil i Bagn overføres til Begnadalen.

Brannvesenet – IR-kamera

Infrarødt kamera for å sikre angrepsvei for brannvesenet og lokalisering av mennesker/varme i tunnel og bygg for øvrig.

Redningsbil i Bagn

Redningsbilen i Bagn er gammel og snart moden for utskifting. Også en del av utstyret i redningsbilen er gammelt, eksempelvis klippeutstyret som benyttes ved trafikkulykker.

Sør-Aurdalsheimen - utstyr

Det er behov for noe oppgradering av baderommene på Sør-Aurdalsheimen - herunder toalettskap med dør – dette for å imøtekomme hygienekrav.

Bil - Tingvolltoppen

Knyttet til aktiviteten på Tingvolltoppen trenger miljøarbeidertjenesten en brukt kassebil til bl.a. inntransport av brukte klær og utkjøring av vedsekker til kunder.

Videokonferanseutstyr TeleMed

Regionalt helseprosjekt i Valdres har bestått av 5 delprosjekt. Alle delprosjektene anbefalte at det skulle jobbes videre med et fellesprosjekt for økt bruk av telemedisinske løsninger i kommunehelsetjenesten i Valdres, og prosjektet TeleMedValdres ble etablert i april -12.

Etablering av nye former for samhandling i helsesektoren med videokonferanse, i alle kommuner, vil kunne gi innsparte reiser for personell og pasienter, enklere tilgang til spesialisthelsetjenesten (behandling, veiledning og second opinion), enklere kompetanseopplæring av personell (kurs, utdanninger) og nye samhandlingsmuligheter direkte i pasienthjem etter hvert. Skal potensialet utnyttes må hele regionen etablere de nye arbeidsformene samtidig - og med felles retningslinjer.

En ser også et potensial i at dette er utstyr som hele organisasjonen kan dra nytte av, da videokonferanseutstyr også kan nyttes f.eks innen skole, barnehage og administrasjon og ikke bare innen helsesektoren. Beløpet er kostnader knyttet til en startpakke.

Geodataplan

Pågående prosjekt, årlig kostnad kr 280 000. Her inkludert oppmålingsutstyr.

Bil – utestab

Tjenesteområde drift og vedlikehold har en liten lastebil som er moden for utskifting. Det er mest hensiktsmessig å kjøpe en brukt pick up.

Avløp - hovedplan

Skal særlig benyttes til å etablere fjernovervåking på kommunens avløpsnett og –anlegg. Dette er et samarbeidsprosjekt der 2 andre kommuner deltar.

Bagn renseanlegg

Bagn renseanlegg ble bygd i 1980 og oppfyller ikke dagens krav verken til renseevne eller HMS. Bygget har også betydelige bygningsmessige svakheter, i tillegg er renseevnen såpass dårlig at noe må gjøres. En konsulent har gjennomgått anlegget og laget en plan for opprustning. Driften av renseanlegget vil bli mer kostnadseffektiv etter investeringen. Samtidig vil renseevnen bli betraktelig bedre og dermed gi elva bedre kvalitet.

Adresseringsprosjektet

Adresseringsprosjektet ble vedtatt igangsatt i kommunestyresak 011/10. Etter en omfattende prosess vedtok kommunestyret navn på ca 230 veger og noen områder. Det vesentligste av kostnaden er knyttet til kjøp og nedgraving av skiltfundamenter, kjøp av skilt og montering av disse. Prosjektet skal slutføres i 2013.

Leite bru

Det er kommunen som har ansvaret for Leite bru. Brua er for tiden stengt for trafikk. I forbindelse med utbedring av E16 har det kommet inn som et samarbeidsprosjekt å bygge ny bru. Dette skal være et samarbeidsprosjekt mellom Vegvesenet, kommunen og fylkeskommunen. Vegen på østsida fra Ødegården til Leita er et godt alternativ for syklist, og en omkjøringsmulighet ved stans i trafikken på E16. Det blir en oppgave vinteren 2013 å framskaffe fullstendig finansiering.

Spangrud 2 – grunnlagsinvesteringer

Da Spangrud 2 ble tilrettelagt for utbygging ble det gravd ned kabel og fundamenter for gatebelysning, men det ble ikke satt opp lysmaster. Alle tomter i Spangrud 2 er nå solgt, og det skal i tillegg bygges 5 omsorgsleiligheter. Tiltaket går ut på å fullføre gatebelysningen.

Vanntrykket i øvre del av Spangrud 2 er dårlig. Planene om å bygge 5 omsorgsboliger utløser også krav om bedre tilgang til slokkevann, derfor må det etableres trykkforsterking.

Vann – hovedplan – godkjenning vannverk

Ca kr 520 000 gjelder fullføring av prosessen med godkjenning av vannverk. Kr 150 000 skal benyttes til å etablere fjernovervåking av kommunens vannforsyning. Dette er et samarbeidsprosjekt der 2 andre valdreskommuner deltar.

Trafikksikkerhetsplan

Prosjektet går ut på å fullføre Trafikksikkerhetsplan for Sør-Aurdal. Det som gjenstår er tiltak ved Hedalen barne- og ungdomsskole. Det ble for noen år siden bevilget et samlet beløp til gjennomføring av tiltak ved skolene i kommunen, restmidler fra denne bevilgningen inngår i finansieringen. Tiltaket har en total kostnadsramme på 3,4 mill kr. Det vil bli søkt fylkeskommunen om trafikksikkerhetsmidler.

Hedalsheimen - ombygging

Det har kommet innspill om behov for oppgradering og ombygging på Hedalsheimen. Dette gjelder mulig ombygging der noen leiligheter blir større (3 leiligheter bygges om til 2). Det er også behov for å gjøre badene mer funksjonelle. Dette krever nøyere vurdering og konkretisering, noe som vil bli sett på i løpet av 2013 for eventuell innarbeiding i investeringsbudsjettet for 2014

Finansiering av investeringer

Budsjettskjema 2A - investering	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
(Tall i 1000 kr.)	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Investeringer (Sum skjema 2B)	2 764	34 427	37 224	25 404	22 604	10 804
Utlån og forskutteringer	700	400	400	400	400	400
Avdrag på lån	281	286	286	286	286	286
Avsetninger	828	0	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	4 573	35 113	37 910	26 090	23 290	11 490
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	-2 350	-23 844	-31 299	-20 500	-17 980	-8 500
<i>Herav:</i>						
<i>Lån til videreutlån (Husbanken)</i>	<i>-700</i>	<i>-400</i>	<i>-400</i>	<i>-400</i>	<i>-400</i>	<i>-400</i>
<i>Lån med rentekompensasjon</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Lån til investeringer VAR</i>	<i>-240</i>	<i>-5 080</i>	<i>-9 980</i>	<i>-300</i>	<i>-300</i>	<i>-100</i>
<i>Lån til andre investeringer</i>	<i>-1 410</i>	<i>-18 364</i>	<i>-20 919</i>	<i>-19 800</i>	<i>-17 280</i>	<i>-8 000</i>
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-878	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	-5 729	-1 550	0	0	0
Mottatte avdrag på lån/refusjoner	-206	-286	-286	-286	-286	-286
Andre inntekter	0	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-3 434	-29 859	-33 135	-20 786	-18 266	-8 786
Overført fra driftsbudsjettet	-1 064	-4 679	-4 775	-5 304	-5 024	-2 704
Bruk av avsetninger	-75	-575	0	0	0	0
Sum finansiering	-4 573	-35 113	-37 910	-26 090	-23 290	-11 490
Udekket (-)/udisponert	0	0	0	0	0	0